

РАСКЛАД

з 26 мая 2013 года
ЦЯГНІКОЎ
РЭГІЯНАЛЬНЫХ ЛІНІЙ
ЭКНОМ-КЛАСА
І ЦЯГНІКОЎ
ГАРАДСКІХ ЛІНІЙ

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

25 МАЯ 2013 г.

СУБОТА

№ 94 (27459)

Кошт 1500 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ВЫСОКАЯ ВЫТВОРЧАЯ КУЛЬТУРА ЯК ЗАЛОГ КАНКУРЭНТАЗДОЛЬНАСЦІ

Малакаперапрацоўчыя холдынгі, якія сёння ствараюцца ў рэгіёнах краіны, павінны выступаць на знешніх рынках з адзінай пазіцыяй. Аб гэтым у час рабочей паездкі ў Клічаўскі раён Магілёўскай вобласці заявіў кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Перспектывы стварэння і развіцця малакаперапрацоўчых холдынгаў былі абмеркаваны на прыкладзе работы магілёўскай малочнай кампаніі «Бабуліна крынка». Цяпер вытворчыя магутнасці гэтага холдынга па перапрацоўцы малака складаюць 1 млн тон у год. Яго сыравінная зона ўключае 17 з 21 раёна Магілёўскай вобласці, якія прадаюць 80 працэнтаў малака-сыравіны, што атрымліваюць у рэгіёне. Экспарт за 2012 год перавысіў \$172 млн, пры гэтым экспартуецца амаль 70 працэнтаў вырабляемай прадпрыемствамі холдынга прадукцыі. Выручка на аднаго работніка холдынга складала \$113 тыс.

Як далажыў старшыня Магілёўскага аблвыканкама Пётр Руднік, стварэнне такога буйнога холдынга дало магчымасць фарміраваць адзіную цэнавую палітыку, і цяпер Магілёўская вобласць у частцы малочнай прадукцыі выступае на знешніх рынках пад адзіным брандам «Бабуліна крынка», пастаўляючы тавар па максімальна выгадных цэнах. «Ён канкуруе на рынку з буйнымі расійскімі або сусветнымі кампаніямі», — падкрэсліў губернатар.

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка папярэдзіў, што ў пытаннях экспарту нельга дапускаць прамернай канкурэнцыі паміж аналагічнымі холдынгамі ў іншых рэгіёнах. «Канкуруйце, але гэта канкурэнцыя не павінна прывесці да паніжэння цэны на знешніх рынках», — сказаў беларускі лідар.

Генеральны дырэктар ААТ «Кіруючая кампанія холдынга «Бабуліна крынка» Ігар Кананчук адзначыў, што калі з 1 студзеня цэна на малочную прадукцыю на ўнутраным рынку не паднімалася, то экспартныя цэны значна выраслі, і прадукцыя прадаецца толькі па перадаплаце. Ён таксама падкрэсліў станочы эффект для галіны ад работы ва ўмовах Мытнага саюза і Адзінай эканамічнай прасторы Беларусі, Расіі, Казахстана. «Гэты саюз вельмі дапамог, у прыватнасці, нам, малочнікам», — сказаў гендырэктар.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на некалькі прынцыповых пытанняў. Адно з іх — неабходнасць ва ўмовах жорсткай канкурэнцыі падтрымліваць нязменную якасць і рэпутацыю вырабляемай прадукцыі. Акрамя таго, трэба пастаянна ўдзяляць увагу развіццю сыравіннай базы.

У сувязі з гэтым Прэзідэнт далажыў аб эфектыўнасці работы малочна-тварных комплексаў, пабудаваных у адпаведнасці з указам ад 13 чэрвеня 2008 года №332. Размова ідзе аб 118 малочна-тварных фермах, кожная з якіх у сваім раёне павінна была стаць узорам таго, як эфектыўна весці гаспадарку ў гэтай сферы. Цяпер на іх утрымліваецца 86 тыс. кароў пры стацэнтным запавенні пагаляючым. Рэнтабельнасць рэалізацыі малака з гэтых ферм даволі высокая, але разам з тым моцна адрозніваецца. Так, за мінулы год больш як 30 працэнтаў яна складае на 58 фермах, ад 10 да 30 працэнтаў — на 54 і менш як 10 працэнтаў — на 6 фермах.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што калі нейкія з гэтых ферм працуюць дрэнна, то гэта влікі мінус для адказных за работу. «Мы будавалі гэтыя 118 ферм для таго, каб навучыць іншых. Яны павінны быць флагманамі, маямкамі, каб былі ўзорам для астатніх», — заўважыў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт растлумачыў, што наступны крок у гэтым напрамку — яго даручэнне па рэканструкцыі 1,2 тыс. ферм у краіне і пераўтварэнне іх у малочна-тварныя комплексы, каб у іх у канчатковым выніку былі такія ж паказчыкі эфектыўнасці, як у 118 ферм, пабудаваных у адпаведнасці з указам. «І мы пераходзім ад раёна на ўзровень асобных гаспадарак, каб у кожнай з іх была адна такая вучэбная ферма», — сказаў беларускі лідар.

Паралельна ўзнікла пытанне забяспечанасці сучасных ферм кваліфікаванымі кадрамі. Паводле слоў чыноўнікаў, гэта таксама адна з прычын таго, што ў адрозненне ад мясновага напрамку жывёлагадоўчай галіны, якая развіваецца ўстойліва, у малочным — мае месца зніжэнне дасягнутых узроўняў. На выразненне гэтай праблемы арыентаваны аграрныя навучальныя ўстановы краіны.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ў малочнай жывёлагадоўлі неабходна строга захоўваць тэхналагічныя працэсы, не забываючы пры гэтым, што камп'ютар не можа ўзяць на сябе абсалютна ўсе функцыі. «Галоўнае — гэта якасныя кармы, нармальны рацыён, своєчасова накарміць і падаіць», — дадаў ён.

У Клічаўскім раёне кіраўнік дзяржавы наведваў малочна-тварны комплекс «Дуброва», які належыць саўгасу «Дабравольцаў», дзе Прэзідэнт азнаёміўся з сучаснымі тэхналагічнымі працэсамі вытворчасці малака. Затым кіраўнік дзяржавы наведваў малочна-тварную ферму «Бацэвічы» калгаса імя Леніна. Тут асноўна ўвага была ўдзелена падыходам да рэканструкцыі такіх ферм і, у прыватнасці, з выкарыстаннем драўляных канструкцый. Як далажыў Прэзідэнт, такі праект апраўданы як з пункту гледжання якасці, так і цэны пытання.

На заканчэнне Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на неабходнасць дабівацца высокай вытворчай культуры як у земляробстве, так і ў жывёлагадоўлі, што ў сваю чаргу звязана непасрэдна з якасцю, аб'ёмам і канкурэнтаздольнасцю вырабляемай прадукцыі.

■ Вольны час

ДЗІЦЯЧЫЯ ЗАБАВЫ

Зусім хутка школьнікаў распусцяць на летнія каникулы — вось ужо дзе мора часу для гульні! Малодцы паўрасце дзеці, глядзячы на сваіх шчаслівых сяброў, таксама, хутчэй за ўсё, не ўседзяць на месцы. Якія асноўныя варыянты баўлення часу для непасед можна знайсці ў сталіцы ў каникулярныя і выхадныя дні і колькі гэта каштуе?

Фота: М.Міхальчук/БЕЛТА

ХУТКАСЦЬ, ВЫШЫНЯ, САЛОДКАЯ ВАТА...

Хто хоць раз у жыцці выходзіў з варот парка атракцыйнага ў ліпкім ад папкорну і салодкай ваты шчокамі, а таксама з неверагоднымі ўражаннямі ад толькі што перажытага экстрэму, якім у пяць гадоў здаецца карусель з рознакаляровых самалёцікаў, той зразумее, што для малечы значыць такі паход. У Мінску «ўскружыць галаву» можна адразу ў трох самых папулярных месцах: парку імя Чалюскінцаў, цэнтральным дзіцячым парку імя М. Горкага і парку забаў «Дрымлэнд».

У першым выпадку за катанне на адным атракцыйне трэба будзе заплаціць ад 6 (напрыклад, на «Ладзізі» ці «Вясёлых горках») да 15 тысяч рублёў (атракцый «Зігзаг»). Выбар забаў, якія могуць спадабацца малым — ад батуту і традыцыйных спакойных каруселяў-конікаў да больш хуткасных атракцыйнаў нахшталь «Вальсу». Дарэчы, у парку ёсць спецыяльныя цэны для шматдзетных сем'яў. Так, той жа «Зігзаг» са зніжкай будзе каштаваць ужо не 15, а 11,3 тысячы рублёў. Ёсць у парку і атракцыйны, кошта на якія перавышаюць 15 тысяч, але гэта ўжо зусім не дзіцячыя і нават не сямейныя каруселі, на іх не кожны дарослы сесці адважыцца.

Наступны варыянт — парк імя Горкага — ідэальна падыходзіць для наведвання якраз тым сем'ям, у якіх ёсць дзеці прыкладна да 10 гадоў. Большасць атракцыйнаў — спакойныя і бяспечныя, сын ці дачка не спужаецца вышыні і хуткасці. Кошты ў гэтым парку ад 3 да 15 тысяч рублёў. Самы танны варыянт — наведванне «Пакоя смежу», а вось пакатацца на катары ці коле агляду ў адкрытай кабіне можна ўжо за 15 тысяч рублёў. Калі катаць на коле агляду плануецца толькі малым дзіцяці, можна спыніцца на дзіцячым варыянце гэтага атракцыйна і заплаціць за адзін квіток 6 тысяч рублёў. У парку Горкага, дарэчы, шматдзетныя сем'і таксама могуць карыстацца зніжкамі.

«Дрымлэнд» здолее захапіць не толькі дзіцяці, але і іх бацькоў. Там нават існуе спецыяльная класіфікацыя: дзіцячыя атракцыйны, сямейныя і экстрэмальныя. Яшчэ адна асаблівасць парку: набыць адзін квіток — катаяць колькі заўгодна амаль што на ўсім. Так, для дарослых уваход каштуе 75 тысяч рублёў, дзіцячы квіток — 65 тысяч рублёў, школьнікі і студэнты могуць катацца за 70 тысяч, а для вялікіх груп ад 10 чалавек ёсць магчымасць набыць квіток па цэне ад 35 да 50 тысяч рублёў.

«СУР'ЁЗНЫЯ ЦАЦКІ» І МАРЫ ПРА ПАДАРОЖЖЫ

Калі ваша дзіця лічыць, што гушканні на арэлях — гэта «не яго», у цацанай краме выбірае пераважна пісталеты і вінтоўкі, а ў галаве нашчадка жыве імкненне да прыгод і падарожжаў, такога непаседу можна адвесці ў цір ці на дзіцячую чыгунку.

У адным са сталічных ціраў традыцыйная стральба з пневматычнай зброі на прызы будзе каштаваць 15 тысяч рублёў за 20 стрэлаў. Больш сур'ёзныя забавы ў гэтай установе, напрыклад, стральба з пневматычных копіяў сапраўднай зброі (аўтаматаў, вінтовак, пісталетаў), гэта, зразумела, ужо не для дзіцяці. Але бацькам можа спадабацца. Для іх ёсць розныя «пакеты стральбы»: у іх ад аднаго да 300 стрэлаў (кошт, адпаведна, ад 1,5 тысячы да 120 тысяч рублёў).

Дзіцячая чыгунка ў час летніх каникул на цягніку можа пакатаць з сарады па нядзелю. Як правіла, у вагонах «Сталічнага экспрэса» звычайна ляжыцца цікавыя прадстаўленні, таму маленькім пасажырам ні ў якім разе не павінна быць сумна. Праехаць на дзіцячым чыгунцы можна, заплаціўшы ад 9 да 11 тысяч рублёў.

СТАР 2

ЛІЧБА ДНЯ Br12 млн 75,6 ТЫС.

склала ў красавіку сярэдняя зарплата ў работнікаў IT-сферы ў Беларусі. Высокая сярэдняя зароботная плата ў красавіку зафіксавана і на такіх відах эканамічнай дзейнасці, як вытворчасць коксу, нафтапрадуктаў і язерных матэрыялаў. — Br10 млн 799,2 тыс., здабыча паліўна-энергетычных карысных выкапняў — Br10 млн 53,1 тыс., наветраны транспарт — Br9 млн 580,4 тыс. Самы нізкі гэты паказчык у красавіку быў у прадстаўленні паслуг (Br2 млн 923,1 тыс.), адукацыі (Br3 млн 361,7 тыс.), у сельскай гаспадарцы, наляванні і прадстаўленні паслуг у гэтых галінах (Br3 млн 310,3 тыс.). Максімальны тэмп росту рэальнай зароботнай платы ў красавіку 2013 года да ўзроўню красавіка 2012-га забяспечаны на здабычы карысных выкапняў (154,1%), рамонце бытавых вырабаў і прадметаў асабістага карыстання (148,6%), у будаўніцтве (143,7%).

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 25.05.2013 г.

Долар ЗША	8680,00
Еўра	11230,00
Рас. руб.	277,00
Укр. грыўня	1063,40

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 18
Віцебск	+ 18
Гомель	+ 23
Гродна	+ 13
Магілёў	+ 19
Мінск	+ 14

БЕЛАРУСЬ ЧАКАЕ З ВІЗІТАМ У АДКАЗ ПАРЛАМЕНЦКУЮ ДЭЛЕГАЦЫЮ З ЭКВАДОРА

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Уладзімір Андрэйчанка, знаходзячыся з візітам у Эквадор, запрасіў старшыню Нацыянальнай Асамблеі Рэспублікі Эквадор Габрыэлу Рывадэнейра Бурбана наведваць Беларусь з візітам у любы зручны час. Аб гэтым БЕЛТА паведамліў ў прэс-службе Палаты прадстаўнікоў.

Таксама Уладзімір Андрэйчанка павінашаваў сваю калегу з нядуліным выбраннем на пасадку спікера парламента. Бакі звярнулі ўвагу на падабенства курсаў дзвюх краін. Беларускі спікер адзначыў, што Беларусь разлічвае на пашырэнне ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва з Эквадорам і прадаўжэнне кантактаў на вышэйшым і высокім узроўнях.

Старшыня Палаты прадстаўнікоў выказаў надзею на тое, што эквадорскія калегі разгледзяць пытанне аб стварэнні групы дружбы ў парламенце Эквадора. Адзначана, што абодва бакі маюць ўзаемадапаўняльныя эканомікі. Дасяг-

нута ўзаемаразуменне аб мэтазгоднасці развіцця дагаворна-прававой базы для двухбаковага супрацоўніцтва.

Акрамя таго, Уладзімір Андрэйчанка правёў сустрэчу з міністрам замежных спраў, гандлю і інтэграцыі Эквадора Рыкарда Арманда Паціна. Беларускі спікер пацвердзіў, што Эквадор займае асаблівае месца для Беларусі па наладжанні гандлёва-эканамічных сувязей з краінамі Лацінскай Амерыкі. Пацверджана двухбаковая нацэленасць на аказанне ўзаемнай падтрымкі на сусветнай арэне. Дасягнута дамоўленасць аб тым, што ў бліжэйшы час пройдзе сустрэча Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Баліварыянскай Рэспубліцы Венесуэла і па сумарналічынцтва Рэспублікі Эквадор Алега Паферава з міністрам абароны Эквадора.

Адбылася і кароткая неформальная размова Уладзіміра Андрэйчанкі з першым намеснікам старшыні Дзяржаўсваэта Рэспублікі Куба Мігелем Дыясам-Канзлем Бермудсам.

■ Супрацоўніцтва

■ Ведай нашых!

НАША МАРКА — У ДЗЯСЯТЦЫ НАЙЛЕПШЫХ

Адной з самых пазнавальных беларускіх сваятынь — крыжы Ефрасінні Полацкай — прысвечаны дзве айчыныя маркі. Першая (у тым ліку — у незалежнай Беларусі) выйшла ў свет у 1992 годзе, другая — прымеркаваная да 850-годдзя Крыжа — у 2011-м. Менавіта гэтая паштова мініяцюра і трапіла ў дзясятку найлепшых на штогадовым сусветным конкурсе марак, які прайшоў у сталіцы Аўстрыі.

На вялікі прыём выстаўкі WIPA, які патлумачылі спецыялісты выдавецкага

цэнтра «Марка» рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белпошта», прэзэнтавалі маркі 65 краін. Так што канкурэнцыя была досыць жорсткай. У пераможцы ў выніку выйшлі мініяцюры Ліхтэнштэйна, Чэхіі, Ватыкана, Швейцарыі... Наша марка заняла ганаровае сёмае месца, што, вядома ж, павысіць цікавасць філіялістаў свету, у тым ліку — і да Беларусі.

Аформілі паштовы блок мастакі Андрэй Мамаеў і Іван Лукін.

Валянціна ДОУНАР

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

РОСТ СУСВЕТНАЙ ЭКАНОМІКІ Ў 2013 ГОДЗЕ СКЛАДЗЕ 2,3%

Пра гэта гаворыцца ў дакладзе ААН «Сусветнае эканамічнае становішча і перспектывы на 2013 год». Аўтары даклада лічаць, што стварэнне працоўных месцаў — шлях да ажыўлення сусветнай эканомікі. На іх думку, новыя ініцыятывы ў асноўных прамысловых развітых дзяржавах прывялі да скарачэння сістэматычных рызык і з'явіліся дапамагі вярнуць спаўняцям, бізнесу і інвестарам упэўненасць у заўтрашнім дні. Аднак перспектывы эканамічнага росту ў цэлым не палепшыліся. Рост сусветнага валавога прадукту прагназуецца на ўзроўні 2,3% у 2013 годзе і на ўзроўні 3,1% — у 2014-м.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка выказаў спачуванні ў сувязі са смерцю народнага артыста РСФСР Пятра Тадароўскага яго родным і блізкім.

ПАМЁР РЭЖЫСЁР «ВАЕННА-ПАЛЯВОГА РАМАНА» І «АНКОРА»...

Вядомы савецкі і расійскі кінарэжысёр Пётр Тадароўскі памёр на 88-м годзе жыцця пасля сардэчнага прыступу. За апошнія месяцы Пётр Яфімавіч некалькі разоў праходзіў стацыянарнае лячэнне ў сувязі з праблемамі з сэрцам, паведамліў блізкія рэжысёра. Пётр Тадароўскі — кінарэжысёр, кінааператар, сцэнарыст, акцёр, кампазітар, народны артыст РСФСР. Стваральнік культурных савецкіх фільмаў «Каханая жанчына механіка Гаўрылава», «Інтэрдзійчынка», «Ваенна-палявы раман» і «Анкор, яшчэ анкор». Па біяграфічнай аповесці Янны Яфімавіча «Успамятай, не ўспамятай» быў зняты фільм «Курсанты».

ПАДЧАС СТРЭСУ ЖАНЧЫНА ПЕРАСТАЕ БЫЦЬ ЦІКАВАЙ МУЖЧЫНАМ

Даследчыкі канстатуюць: жанчыны, у крыві якіх высокі ўзровень стрэсавага гармону карцізолу, маюць менш прывабнасці для мужчын твары. Супрацьлеглы пол больш прыцягваюць жанчыны, якія знаходзяцца ў расслабленым стане, піша Times Live. Паколькі ў стане стрэсу фертыльнасць можа паніжацца, не выключана, што выгуленая ўзаемазвязь з'яўляецца эвалюцыйным механізмам. Ён дазваляе прыцягваць супрацьлеглы пол, кажа Маркус Рантала, прафесар біялогіі ва Універсітэце Турку. Твар чалавек перадае мнства інфармацыі пра здароўе і пра фертыльнасць у тым ліку. А вядома, што людзі, якія знаходзяцца ў пастаянным стрэсе, не могуць пахваліцца добрым здароўем. Праўда, як было ўстаноўлена, сіла імунітэту жанчыны не ўплывала на яе сексуальную прывабнасць.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ТУРЦЫЯ ПАБУДУЕ СЦЯНУ НА МЯЖЫ З СІРЫЯЙ

Турцыя пабудуе сцяну на частцы турэцка-сірыйскай мяжы, каб прадухліць незаконнае пранікненне ў краіну.

Міністр па справах мытні і гандлю Турцыі Хаяці Язіджы паведаміў, што сцяна працягласцю прыкладна 2,5 км будзе ўмацавана калочым дротам і абсталёваная камерамі назірання, каб перашкаджаць нелегальнаму пераходу цераз мяжу з сірыйскага боку. Язіджы таксама звярнуў увагу, што сцяна будзе пабудавана ў правінцы Хатай за 10 км ад горада Рэйханлы, дзе 11 мая адбыліся выбухі, ахвярамі якіх стала больш за 50 чалавек. Турцыя назвала тое, што адбылося, тэрактам і ўсклала адказнасць на Сірыю. Па словах міністра, іншыя КПП на сірыйскай мяжы з часам таксама будуць цалкам абноўлены. Іх абсталяюць сучаснымі сістэмамі назірання і дэтэктарамі, у тым ліку мабільнымі рэнтгенавымі апаратамі. Меры бяспекі ў гэтым раёне будуць выведзены на больш высокі ўзровень.

Фота: Аляксандр КІШЧУК

ЛЯЛКІ — СПРАВА СУР'ЁЗНАЯ

Настаўніца працоўнага навучання школы ў вёсцы Паставічы Старадэржскага раёна Галіна Бураўцова з'яўляецца членам Беларускага саюза майстроў народнай творчасці. А таматыка творчасці гэтай мастачкі-рамесніцы даволі шырокая — традыцыйнае ткацтва, выраб пясочу-абярэгаў, распрацоўка і выраб касцюмаў з элементамі народнага арнаменту, стварэнне беларускай народнай лялькі. У сваёй школе Галіна Рыгораўна вядзе гурток, у якім далучае дзіцяці да свету народнага

мастацтва, вучыць захоўваць старажытныя мясцовыя традыцыі.

Галіна Бураўцова таксама дыпламант шматлікіх фестываляў, арганізаваных Беларускам саюзам майстроў. У наступную суботу яна збіраецца ў сталіцу на чарговы фестываль-кірмаш «Вясновы букет-2013», на якім будзе дэманстраваць калекцыю лялек пад назвай «Крывічанкі». У калекцыі майстрыхі ўжо больш за 10 гэтых незвычайных жаночых вобразаў мінулых стагоддзяў.

ISSN 1990 - 763X

ВІНШАВАННЕ ПРЭЗІДЭНТА

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павішчаваў заслужанага дзеяча культуры Беларусі Уладзіміра Карызну з 75-годдзем.

«Сваім вялікім талентам і шматгадовай творчай працай вы заслужылі вялікую папулярнасць і прызнанне шматлікіх чытачоў. Песні на вашы вершы ўпрыгожваюць рэпертуар вядомых выканаўцаў і творчых калектываў краіны», — гаворыцца ў віншаванні.

Аляксандр Лукашэнка пажадаў Уладзіміру Карызну здароўя, бадзёрасці, шчасця, натхнення і новых поспехаў. «Няхай і далей ваша творчасць абгачае скарбонку беларускай культуры», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ВЕТЭРАНЫ ВАВ АТРЫМАЮЦЬ МАТЭРЫЯЛЬНУЮ ДАПАМОГУ ДА ЮБІЛЕЮ ПЕРАМОГІ

Ветэраны Вялікай Айчыннай вайны атрымаюць матэрыяльную дапамогу да 70-годдзя вызвалення Беларусі і 70-годдзя Перамогі. Гэта прадугледжана Планам падрыхтоўкі і правядзення мерапрыемстваў па святкаванні 70-гадавінны вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, зацверджаным указам Прэзідэнта ад 20 мая 2013 года № 230. Документ афіцыйна апублікаваны на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале, паведамляе карэспандэнт БЕЛТА.

Так, праект указа «Аб аказанні аднаразовай матэрыяльнай дапамогі ветэранам Вялікай Айчыннай вайны і асобным катэгорыям грамадзян, якія пацярпелі ад наступстваў вайны, у сувязі са святкаваннем 70-й гадавінны вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў» павінен быць падрыхтаваны да 1 сакавіка 2014 года. Другі праект указа — аб аказанні аднаразовай матэрыяльнай дапамогі ў сувязі са святкаваннем 70-й гадавінны Перамогі — да 1 сакавіка 2015 года.

Акрамя таго, будзе арганізавана ўручэнне ветэранам памятных падарункаў за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў, юрыдычных асоб, у тым ліку грамадскіх аб'яднанняў (да 3 ліпеня 2014 года і да 9 мая 2015 года).

Планам прадугледжана вывучэнне сацыяльна-бытавых умоў жыцця ветэранаў ВАВ, членаў сям'яў ваеннаслужачых, партызан і падпольшчыкаў, якія загінулі (памерлі) ў гады вайны, асобных катэгорый грамадзян, якія пацярпелі ад наступстваў вайны. Пры неабходнасці будуць адрамантаваны кватэры і дамы адзіночкі грамадзян гэтых катэгорый за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў. У рамках акцый «Ваша Перамога — наша свабода», «Добрае Сэрца» — ветэранам!— цімураўскія і маладзёжныя валанцёрскія атрады ў 2013-2015 гадах акажуць шэфскую дапамогу.

Запланавана правядзенне комплексных медалгядяў, аказанне медыцынскай дапамогі ветэранам ВАВ у дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя.

Інвалідам і ўдзельнікам ВАВ 1-5 ліпеня 2014 года і 7-11 мая 2015 года будзе прадастаўлена права бясплатнага карыстання паслугамі стацыянарнай тэлефоннай сувязі на тэрыторыі рэспублікі за кошт сродкаў РУП «Белтэлекам», а таксама з прымяненнем сэрвісных тэлефонных карткаў.

2 ліпеня 2014 года адбудзецца ўрачыстае адкрыццё новага будынка і экспазіцыі Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

У ліку ваенна-мемарыяльных мерапрыемстваў — рамонт і добраўпарадкаванне мемарыялаў і помнікаў воінскай славы, надмагільных збудаванняў на воінскіх пахаваннях; правядзенне рэспубліканскіх суботнікаў, сродкі ад якіх накіроўваюцца на рамонт і добраўпарадкаванне воінскіх пахаванняў ВАВ; выбар надмагільных пліт і нанясенне на іх устаноўленых імёнаў ваіняў, якія загінулі пры абароне Айчыны. Будзе праведзена Вахта паміж дзіці актывізацыі архіўна-даследчай работы па ўстаноўленні імёнаў, лёсаў і месцаў пахавання загінулых у гады вайны, прадугледжваецца адкрыццё новых памятных месцаў, стварэнне мемарыяльных зон. Прадоўжацца пошукавыя работы ў мэтах выяўлення і лакалізацыі няўлічаных пахаванняў загінулых пры абароне Айчыны і ахвяр Вялікай Айчыннай вайны.

Будуць унесены прапановы аб заснаванні, вырабе і ўручэнні ветэранам ВАВ, былым ваянам фашысцкіх канцлагераў, турмаў, гета і былым непаўналетнім вязням іншых месцаў прымусовага ўтрымання, створаных фашыстамі і іх саюзнікамі ў гады Другой сусветнай вайны, іншым катэгорыям грамадзян юбілейнага медаля «70 год вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў». Акрамя таго, прадугледжваецца ўнесенне прапановы аб вырабе і ўручэнні заснаваных рашэннем Савета кіраўнікоў дзяржаў Са-дзружнасці Незалежных Дзяржаў адзіных юбілейных узнагарод: ганаровага ордэна «70 год Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне 1941-1945 гадоў», юбілейнага медаля «70 год Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне 1941-1945 гадоў».

Курсавая розніца

РУБЕЛЬ СТАЎ ПАЎНАЛЕТНІМ

21 год прайшоў з часу з'яўлення нашай нацыянальнай валюты. Але моцы ёй для самастойнага жыцця пакуль, відаць, не хапае. Яе курс за апошні тыдзень знізіўся. Прычым адносна ўсіх трох асноўных замежных валют.

Еўропа, і ЗША, і Расія думваюць аб тым, як умяцаваць свае валюты. «Раснафтва» дамовілася з Венесуэлай аб стварэнні сумеснага прадпрыемства па распрацоўцы радовішча нафты «Караоба-2». Здабыча пачнецца ў 2016 годзе — за будучыню Расія хвалюецца, ма ла сваёй нафты — будзе падтрымліваць эканомію і венесуэльскай. Тым больш што на бліжэйшыя гады спецыялісты прагназуюць рост попыту на нафту.

Злучаныя Штаты, у сваю чаргу, будуць працягваць праграму стыму-лявання эканомікі. Аб гэтым днямі заявіў Бен Бернанке, кіраўнік Федэральнай рэзервавай службы ЗША. Таму іх цэнтрабанк будзе і далей весці звышмяжкую грашовую палітыку «столькі, колькі трэба».

Еўрапейскі Саюз увольне вынайшаў «падушку бяспекі» для банкіўскай сістэмы. Яна была выпрабавана на Кіпры, калі ў банках парушылі недатактыльнасць укладаў звыш 100 тысяч еўра. Пасля гэтага ЕС і МВФ далі дапамогу краіне. Цяпер жа Эканамічны камітэт Еўрапарламента ўхваліў прапанову Еўракамісіі аб тым, каб дэпазіты вышэй за 100 тысяч еўра можна было ў «краінных выпадках» выкарыстоўваць для выратавання банка.

У Беларусі курс нацыянальнай валюты працягвае вагацца. За апошнія пяць дзён долар падаражэў на 10 рублёў (плюс 0,1%) да 8680. Еўра падаражэў на 80 рублёў (плюс 0,7%) да 11230. Расійскі рубль дадаў 2 беларускія грашовыя адзінкі (плюс 0,7%) да 277.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ

КОЖНЫЯ ГРАБЛІ ДА СЯБЕ ГОРНУЦЬ

...І каб такога не было ў Адзінай эканамічнай прасторы, 31 мая ў сталіцы нашай краіны адбудзецца Форум дзелавых людзей дзяржаў — удзельнік АЭП, дзе будуць прысутнічаць і кіраўнікі ўрадаў Беларусі, Казахстана і Расіі. Тама форумам — «Еўразійскі Эканамічны саюз: чаканні і рэальнасці». Аб мэтах і чаканнях ад падзеі распавялі зацікаўленыя міністэрствы і арганізацыі.

СВОЕЧАСОВЫ ДЫЯЛОГ

Антон КУДАСАЎ, намеснік міністра эканомікі Беларусі, заявіў, што «Форум адбудзецца ў важны час. Тады, калі актыўна ідзе працэс фарміравання Еўразійскага эканамічнага саюза. Збярэцца каля 600 дэлегатаў ад органаў улады, прадстаўнікоў бізнесу». Міністэрства чакае, што на форуме будуць абмяркоўвацца праблемы, якія, на думку бізнесу, патрабуюць вырашэння ў першую чаргу.

Анатоль ХАРЛАП, старшыня Саюза некамерцыйных

арганізацый «Канфедэрацыя прамыслоўцаў і прад-прымальнікаў (наймальнік-каў) Рэспублікі Беларусь», нагадаў, што гэта ўжо трэці падобны форум: «Першы быў у 2011 годзе ў Маскве, другі — летась у Санкт-Пецярбургу». Правядзенне бізнес-дыялогу з удзелам прэм'ер-міністраў трох краін, мяркуе Анатоль Харлап, паспрыяе ўліку меркавання дзелавых колаў у актывізацыі інтэграцыйных працэсаў і стварэнні Еўразійскага эканамічнага саюза. Дарчы, упершыню будзе асобна абмяркоўвацца

турызм і транспарт з лагістыкай.

Міхаіл МЯТЛІКАЎ, старшыня Беларускай гандлёва-прамысловай палаты, звярнуў увагу яшчэ і на тое, што падчас форуму для дэлегатаў будуць дэгустацыі беларускай харчовай прадукцыі, выстаўкі тэхнікі.

ПРАБЛЕМЫ АЭП

«Адна з галоўных мэт форуму ў тым, што бізнес, абмеркаваўшы інтэграцыйныя працэсы, павінен выразна перад кіраўнікамі ўрадаў паставіць праблемы, якія сам адчувае знутры. Толькі ў гэтым выпадку форум будзе ўдалым», — лічыць Аляксандр МІХНЕВІЧ, першы намеснік міністра замежных спраў Беларусі. І дыялог бізнесу будзе не без супярэчнасцяў. «З боку Расійскай Федэрацыі назіраецца

сур'ёзны лабізм у розных пытаннях», — заявіў Анатоль Харлап. Прэтэнзіі беларускага боку да Расіі па дзейнасці ў АЭП можа на перадачы выслоўем «Кожныя граблі да сябе горнуць». Прастора адзіная, агульная, а выгаду атрымліваць часта Расійская Федэрацыя хоча адна. Гэтая праблема патрабуе вырашэння. Тым больш што АЭП, якая аб'ядноўвае тры краіны, незакрытая арганізацыя і з давальненнем будзе вітаць далучэнне новых членаў. А тады трэба будзе ўлічваць інтарэсы яшчэ большай колькасці бакоў. «Мы хочам, каб у форуме прынялі ўдзел не толькі прадстаўнікі бізнесу і кіраўніцтва трох краін, але і дэлегатаў з іншых дзяржаў», — сказаў Аляксандр Міхневіч.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

ДЗІЦЯЧЫЯ ЗАБАВЫ

ПУХНАТЫЯ, ХВАСТАТЫЯ І «ВАДАПЛАЎНЫЯ»

Сын ці дачка нястомна абдымае хатняга любімца Тузіка і кожны дзень просіць купіць яшчэ марскую свінку, а котка, якая жыве ў суседзях, на ўсялякі выпадак пры з'яўленні на парозе вашага дзіцяці хаваецца пада-леў? Тады ямы, верагодна, спадабаецца ў дэльфінарыі ці заапарку.

Дэльфінарыі ў Мінску два. Знаходзяцца яны ў розных канцах горада, але кошты квіткаў прыкладна аднолькавыя, таму мы вырашылі расказаць пра той, які месціцца ў заапарку, на вуліцы Ташкенцкай, тым больш што квіток дае права пасля прадстаўлення яшчэ і бясплатна паглядзець на жывёл у вальерах.

У будныя дні ў дэльфінарыі можна трапіць з аўторка па пятніцу ў 12, 15 і 18 гадзін. Квіткі каштуюць, адпаведна, 60, 70 і 80 тысяч рублёў. Па суботах і нядзелях прадстаўленні праводзяцца часцей: а 12 гадзіне, а

таксама ў 13.30, 15 і 18 гадзін. Сямейны паход у дэльфінарыі на выхадных абдзецца даражэй: 90 тысяч рублёў за адзін квіток, дзеці да 5 гадоў могуць наведваць прадстаўленне бясплатна. За дадатковую плату можна, напрыклад, сфатаграфавцца з дэльфінамі ў вадзе, прапыльціць адзін круг, што будзе каштаваць 150 тысяч рублёў, а плаваць з дэльфінамі даўжэй, 5 хвілін, можна за 400 тысяч рублёў.

У Мінскім заапарку можна паказаць дзецям львоў, вярблюдаў, зуброў, мядзведзя, ласоў, ваукоў і іншых жывёл. У спецыяльных вальерах на беразе вадэмае жыве безліч вадаплаўных птушак, а крыху паводаль можна паглядзець на прыгожых свойсікіх птушак. І гэта далёка не увесь пералік жыхароў заапарка.

У будныя дні наведваць заапарк можна з 10 да 21.00, а па суботах і нядзелях яшчэ раней — з 9 гадзін. Квіток каштуе 20 тысяч рублёў. Малеча да 5 гадоў праходзіць бясплатна.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Фота Марыны БЕГНІЦКАЙ.

Фестываль

ДВАЦЦАЦЬ ГАДОЎ РАЗАМ З МАЛАДЗЕЧНА

У дванаццаты раз з 7 па 8 чэрвеня ў Маладзечне пройдзе Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі «Маладзечна — 2013». Адкрыецца фест гала-канцэрт «20 гадоў разам з Маладзечна» ў гарадскім амфітэатры.

А яго закрыве адбудзецца тут жа, і таксама гала-канцэрт «Ты ў шчасці жыві, мая Беларусь!». Праграма свята ўключае шмат мерапрыемстваў. У тым ліку рэспубліканскі конкурс маладых выканаўцаў, паэтычны чытанні і сустрэчы з беларускімі паэ-тамі, канцэрты «Маладзічок» запальвае зоркі» — з удзелам лаўрэатаў рэспубліканскага дзіцячага конкурсу юных выка-

наўцаў эстраднай песні «Маладзічок», «Лепшыя беларускія хіты XX стагоддзя».

Падчас фестывяля будуць працаваць гандлёвыя кропкі, выстава-кірмаш вырабаў народных майстроў, дэкаратыўна-прыкладнога і вышыванчага мастацтва. Юным удзельнікам прапаноўваецца канцэртна-гульнявая праграма «Маладзечна — мой горад дзяцінства».

У гэтым годзе Нацыянальнаму фестывялю беларускай песні і паэзіі спадобіцца дваццаць гадоў. Рэспубліканскі фестываль беларускай песні і паэзіі ўпершыню прайшоў у Маладзечне ў 1993-м. На той час сярюд асноўных яго задач было далучэнне творчай інтэлігенцыі да стварэння арыгінальных узораў песен-

нага жанру, пошук таленавітых выканаўцаў, а таксама (куды ж без яго?) эстэтычнае выхаванне моладзі.

З 2012 года фестываль праводзіцца штогод. Галоўная ідэя — далучэнне да нацыянальных каштоўнасцяў беларускай культуры, прапаганда роднай мовы, папулярызаванне твору беларускіх аўтараў, адкрыццё новых імёнаў.

А ўвогуле, Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі — маштабны фест, які ўключае шматлікія мерапрыемствы для розных узроста-вых катэгорый глядачоў. Але ж галоўная яго падзея — рэспубліканскі конкурс маладых выканаўцаў, пераможцамі якога ў розныя гады сталі Ірына Дарафеева, Вікторыя Алешка,

Дзмітрый Качароўскі, Наталія Тамела і іншыя. Удалынік Гран-пры конкурсу 2009 года, наш зямляк Аляксандр Салаўёў, саліст Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінбэрга, сёлета прадставіць нашу краіну на Міжнародным конкурсе выканаўцаў эстрад-най песні «Віцебск -2013» славутага фестывялю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску».

Нагадаем, арганізатары мерапрыемства — Міністэрства культуры, Мінскі абласны выканаўчы камітэт, Маладзечанскі райвыканкам, Нацыянальны акадэмічны канцэртны аркестр Беларусі, Белтэлерадыёкампа-нія.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ

ПРАЦЭНТЫ ПА АТРЫМАНЫХ КРЭДЫТАХ СТАНУЦЬ МЕНШЫМІ

З панядзелка 27 мая Беларусбанк змяняе працэнтныя стаўкі па раней заключаных крэдытных дагаворах, паведамілі рэдакцыі ў прэс-службе гэтай фінансавай установы.

Змяненні датычнацца грамадзян, якія маюць патрэбу ў палепшэнні жыллёвых умоў і заключылі крэдытныя дагаворы да 25 лютага 2013 года на будаўніцтва (рэканструкцыю) жылых памш-каннаў. Зараз для такіх кліентаў працэнтныя стаўкі зніжаюцца да 28 працэнтаў гадавых.

Да 16 працэнтаў гадавых зніжаюцца працэнтныя стаўкі шмат-дзетным сям'ям з ліку чаргавікоў па крэдытных дагаворах на фінансаванне нерухомасці (будаўніцтва, рэканструкцыя, набыццё жылых памяшканняў), калі па падобных крэдытах стаўка была вышэй за 16 працэнтаў.

Змяняюцца стаўкі па крэдытах на спажывецкія патрэбы для грамадзян, якія пастаянна жывуць і працуюць у населеных пунктах з колькасцю насельніцтва да 20 тысяч чалавек, — да 45 працэнтаў гадавых (для тых, хто меў па гэтых крэдытах стаўку больш за 45 працэнтаў гадавых).

Сяргей КУРКАЧ.

У МЕСЯЦАВАЕ ЗАЦМЕННЕ ЛЕПШ НЕ ЗАЙМАЦЬ ШОПІНГАМ

Сёння раніцай адбылося другое сёлета месяцавае зацменне. У гэты дзень астраногаў прапаноўваць не планаваць сур'ёзных падзеі і быць больш уважлівымі ў грашовых пытаннях.

25 мая назіралася паўценнае зацменне ў знаку Стральца. Поўня і месяцавае зацменне пачалося раніцай у 4.22. Частковае зацменне доўжылася каля 2 гадзін, а поўня працягнецца амаль да ночы, паведамляюць астраногаў. Астраногаў адзначаюць, што Месяц заўсёды ўплываў на чалавека. Лічыцца, што ў час месячных змяненняў, менавіта калі гэта прыпадае на поўню, не трэба пачынаць новую справу. Эксперты ўпэўнены, што сёлета 25 мая зоркі ўвогуле не раяць рабыць сур'ёзныя пакупкі ці займацца актыўным шопінгам. Разам з тым, медыкі адзначаюць, што ні месяцавыя, ні сонечныя зацменні істотна не ўплываюць на псіхіку і здароўе людзей. Трэцця сёлета месяцавае зацменне чакаецца 18 лістапада.

Сяргей ПАЛІНІН.

АБРАЗІЎ ЖОНКУ І... ЗАПЛАЦІЎ ЁЙ ШТРАФ!

5,5 мільёна рублёў жанчыне заплаціў яе муж за тое, што яе абязваў. Акрамя гэтага, ён, паводле рашэння суда, быў абязваў адпрацаваць 200 гадзін на грамадскіх работах. Жонка, дарчыні, патрабавала ў судзе ў якасці кампенсацыі за маральную шкоду 10 мільёнаў рублёў.

Як паведаміў Аляксандр САШЧЭКА, пракурор аддзела пракуратуры Віцебскай вобласці па наглядае за выкананнем заканадаўства Упраўленнем Следчага камітэта па Віцебскай вобласці, мужчына, 1964 года нараджэння ў прысутнасці сяброўкі жонкі гаварыў апошняй, што яна (жонка), мякка кажучы, непрыстойная жанчына. Маўляў, нарадзіла ад іншага мужчыны аднаго з дзяцей. І раней гэты раўнівы муж пры чужых людзях крыўдзіў рознымі словамі жонку. За што быў аштрафаваны. Цяпер пакараны больш сурова.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НА «ПІСЬМЯНКОВЫМ ЛУЗЕ» ЧЫТАЮЦЬ ВЕРШЫ

У Касцюковіцкім раёне праходзіць абласное свята паэзіі і аўтарскай песні «Пісьмяноў луг».

Напярэдадні адбыліся «Пісьмяноўскія паэтычныя чытанні» ў Касцюковічах, а сёння, 25 мая, паблізу вёскі Бялянківацы, у малаўлічым месцы на беразе ракі Бесядзь, праходзіць асноўнае свята. Гэта радзіма вядомага беларускага паэта Алеся Пісьмянкова, і культурнае мерапрыемства праводзіцца ў гонар гэтага добрага чалавека і яго творчасці.

— У нас на Касцюкоўшчыне шмат літаратурных талентаў, — сказала дырэктар цэнтральнай бібліятэчнай сістэмы раёна Ала Мартыненка. — Куляшоў, Чыгрынаў, Русецкі, Пісьмянкоў і шмат іншых. Мы хочам, каб на радзіме імі ганарыліся, каб людзі чыталі іх творы. І, безумоўна, мы памятаем Алеся Пісьмянкова: ён быў цудоўным чалавекам і часта прыязджаў да

Надзвычайнае здарэнне

ЦЯГНІК СУТЫКНУЎСЯ З БЕТОНАМЯШАЛКАЙ

На чыгуначным пераездзе паблізу станцыі Буйнічы ў Магілёўскім раёне міжнародны цягнік «Днепрапятроўск—Санкт-Пецярбург» сутыкнуўся з «КамАЗам». Вадзіцель і пасажыр аўтамабіля загінулі.

Ад адуры ў «бетонамшалку» лакаматыў і чатыры вагоны сышлі з рээк, але не пераклініліся. Пасажыры не пацярпелі. Машыністу і яго памочніка аказалі медыцынскую дапамогу.

Ахвярамі гэтага здарэння сталі вадзіцель «КамАЗа» і яго пасажыр. Цяжкі аўтамабіль адкінула пад ахдон. Людзі загінулі на месцы.

— Устаноўлены іх асобы, — паведаміла афіцыйны прадстаўнік упраўлення Следчага камітэта па Магілёўскай вобласці Аксана САЛЯНЮК. — На гэты момант вядома, што вадзіцель — грамадзянін Рэспублікі Узбекістан, пасажыр — грамадзянін Рэспублікі Азербайджан. Яны мелі дазвол на часовае пражыванне, працавалі ў прыватнай фірме.

Паводле апэратыўнай інфармацыі, «КамАЗ» выехаў на чыгуначны пераезд на забараняльныя сігнал семафора.

— На месцы здарэння працавала апэратыўна-следчая група, разам з ДАІ, МНС і медыкамі, — расказала Аксана Салаянюк. —

Ілона ІВАНОВА.

Фота БЕЛТА.

Не тыя тэмпы

АДНА З ПРЫЧЫН НЕДАБОРУ МАЛАКА НА МІНШЧЫНЕ — НЕДАХОП КАРМОЎ

Павялічыць тэмпы вытворчасці малака запатрабаваў губерна-тар Мінскай вобласці Барыс Батура пры азямяненні з ходам рэканструкцыі малочатаварнай фермы «Горкі» адкрытага акцыянернага таварыства «Жацерава», якую наведваў падчас вьязнога пасаджэння Мінаблвыканкама ў Стаўбуоўскім раёне. За студзень—красавік на Міншчыне надалі звыш 487 тысяч тон малака, або 97 працэнтаў да аналагічнага мінулагадняга перыяду. Таварнасць малака знізілася на 2,5 пункта — да 87,2 працэнта. Толькі чатыры раёны цэнтральнага рэгіёна (па даных на 21 мая) дасягнулі леташняга ўзроўню.

«Мы прааналізавалі сітуацыю па ўтрыманні жывёлы ў шэрагу рэгіёнаў, якія сёння мінусоўць. У прыватнасці, у Клецкім, Мядзельскім, Стаўбуоўскім, Уздзенскім, Бярэзінскім, Лагойскім раёнах, — паведаміў старшыня камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні Мінаблвыканкама Віталь Грышанаў. — Тут частка жывёлы засталася на стойлавым ўтрыманні. У Клецкім раёне толькі 3 працэнты кароў знаходзіцца на кругласутачным выпасе, у Мядзельскім — 6, у Валожынскім — 8, у Стаўбуоўскім — 9 працэнтаў. Гэта сур'ёзны рэзерв, дзе мы недабраем, і спасылацца на тое, што «не хапае людзей», не зусім правільна».

Практыка паказвае, што жывёла на пашы спажывае пяць кілаграмаў кармоў за гадзіну. Усяго ж у суткі ёй патрэна 60 кілаграмаў. Такім чынам дойны статак павінен знаходзіцца на пашы ад 12 да 14 гадзін для нармальнай вытворчасці малака. «Між іншым, была пастаўлена задача максімальна выганяць жывёлу на пашу, арганізаваць кругласутачную пасьбу. І там, дзе своч

Дарогамі Айчыны

ПА ЗЯМЛІ ГЕРАІЧНАЙ ЦЫТАДЭЛІ

Днямі адбылася чарговая паездка дэлегацыі Саюза пісьменнікаў Беларусі і прадстаўнікоў СМІ па рэгіёнах. На гэты раз пісьменнікі і журналісты наведалі Брэстчыну. Знаёмства з рэгіёнам пачалося з абласнога цэнтру. Сёння Брэст — гэта буйны прамысловы, а таксама перспектывны цэнтр турызму міжнароднага значэння. За апошнія 3-5 гадоў на месцы балот вырасталі новыя прыгожыя мікрараёны, пра што членам пісьменніцкай дэлегацыі паведаміў намеснік старшыні аблвыканкама Леанід Цупрык. «Брэст — гэта горад акацый. Некаторыя з іх — як дубы, у два абхваты. Але на змену ім падростае і маладыя. Таму наш горад заўсёды квітнее. Так і павінна быць», — адзначыў Леанід Аляксандравіч.

У Брэсцкім аблвыканкаме адбылася сустрэча прадстаўнікоў пісьменніцкай арганізацыі з кіраўніком вобласці Канстанцінам Сумарам, на якую былі таксама запрошаны прадстаўнікі рэспубліканскіх СМІ і студэнты Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С.Пушкіна. Канстанцін Андрэевіч сардэчна вітаў гасцей, адзначыўшы, якую вялікую ролю адыгрывае сучасная беларуская літаратура ў выхаванні маладога пакалення. «Добрая кніга заўсёды знойдзе свайго чытача», — сказаў кіраўнік вобласці. Мікалай Чарнінец, старшыня Саюза пісьменнікаў, уручыў Канстанціну Сумару медаль СПБ, дыплом і кнігі з аўтаграфамі.

Сярод іх была і кніга Славаміра Антановіча (дарчы, былога супрацоўніка «Звязды»), а цяпер вядомага празаіка, дырэктара літаратурнага фонду СПБ) пра П.М.Машэрава. Як вядома, у многім дзякуючы кіраўніку БССР была адноўлена гістарычная праўда пра абаронцаў Брэсцкай крэпасці і створаны мемарыял, які адкрыў 25 верасня 1971 года сам Пётр Міронавіч.

Віктар Дзічкоўскага. Разам з тым, адзначыў Віктар Іванавіч, можна ўспомніць і тое, што «Баранавічы — мэблевая сталіца Беларусі. Напрыклад, крэслы мясцовай фабрыкі заказвалі для прэзідэнтаў Расіі і Казахстана».

Чым жа яшчэ ганарыцца баранавічане? Аказваецца, у іх ёсць свой авіярамонтны завод, які пазалетае адначасна 70-гадовы юбілей. Тут другое жыццё атрымлівае як мірныя АН-2, так і сучасныя баявыя машыны: самалёты МіГ-29, Су-27, верталёты Мі-8, Мі-24. Прадстаўнікі пісьменніцкага цэнтру з задавальненнем прайшлі на цэлу авіярамонтны завод, дзе высокакласныя спецыялісты рыхтуюць для палётаў тэхніку не толькі для беларускай арміі, але і для паветраных сіл іншых дзяржаў СНД.

Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт таксама прыемна здзіўіў пісьменнікаў і журналістаў. Перш за ўсё сваім новым будынкам у «Нью-хайтэкаўскім» стылі. Незлічоныя прасторныя аўдыторыі, калідоры на шматлікіх паверхах, безліч фор-

Ускладанне кветак да Вечнага агню ў мемарыяльным комплексе «Брэсцкая крэпасць-герой».

дзей бясконца. І задаваць пытанні. Самае прыемнае — па-беларуску. Тут, у Баранавіцкім ўніверсітэце (які, дарчы, у 2004 годзе быў адкрыты згодна з указам Прэзідэнта), адбылася не проста сустрэча пісьменнікаў і студэнтаў, а сапраўдны дыялог. Прычым пытанні былі надзвычай сур'ёзнымі: ад жанраў у сучаснай беларускай літаратуры да ролі пісьменніка ў жыцці нашай краіны. Супрацоўнікі «Звязды» не засталіся ўбаку: пра родную газету на роднай мове таксама ішла гаворка. На Брэсцчыне яе ведаюць і любяць, хоць некаторыя нашы чытачы больш паважаюць інтэрнэт-рэсурсы, што сёння цалкам зразумела.

Сярод членаў дэлегацыі былі і барды, якія напрыканцы сустрэчы прадманструвалі сваё майстэрства.

Васіль Качурка, рэктар універсітэта, падзякаваў Мікалаю Чарнінцу і астатнім прадстаўнікам пісьменніцкай арганізацыі за цёплую і шчырую размову, а таксама за іх кнігі.

А сапраўдную аранжэро паэты, празаікі і журналісты ўсё-такі наведвалі ў Брэсцкім дзяржаўным ўніверсітэце. Тут яна падзелена на некалькі «кліматычных зон». Ёсць нават свая міні-пустыня. І, безумоўна, самыя розныя расліны: ад двухметровых апельсінавага дрэва, якое, па словах супрацоўнікаў, дае да 20 пладоў за год, да розных кактусуў і алоў. Усіх уразіла «алоз жажлівае» (так называецца таму, што дасягае росту самага высокага чалавека на

Зямлі), хоць на самой справе гэта мілая прыгожая расліна.

Нашу культуру таксама можна параўнаць з раслінай, пра якую трэба клапаціцца. Адзін з класікаў сказаў, што жыватворнай крыніцай культуры дыялог. Прычым пытанні былі надзвычай сур'ёзнымі: ад жанраў у сучаснай беларускай літаратуры да ролі пісьменніка ў жыцці нашай краіны.

Супрацоўнікі «Звязды» не засталіся ўбаку: пра родную газету на роднай мове таксама ішла гаворка. На Брэсцчыне яе ведаюць і любяць, хоць некаторыя нашы чытачы больш паважаюць інтэрнэт-рэсурсы, што сёння цалкам зразумела.

Сярод членаў дэлегацыі былі і барды, якія напрыканцы сустрэчы прадманструвалі сваё майстэрства.

Васіль Качурка, рэктар універсітэта, падзякаваў Мікалаю Чарнінцу і астатнім прадстаўнікам пісьменніцкай арганізацыі за цёплую і шчырую размову, а таксама за іх кнігі.

А сапраўдную аранжэро паэты, празаікі і журналісты ўсё-такі наведвалі ў Брэсцкім дзяржаўным ўніверсітэце. Тут яна падзелена на некалькі «кліматычных зон». Ёсць нават свая міні-пустыня. І, безумоўна, самыя розныя расліны: ад двухметровых апельсінавага дрэва, якое, па словах супрацоўнікаў, дае да 20 пладоў за год, да розных кактусуў і алоў. Усіх уразіла «алоз жажлівае» (так называецца таму, што дасягае росту самага высокага чалавека на

Маладыя пісьменнікі — значная частка дэлегацыі беларускіх літаратараў, супрацоўніка газеты «Звязда» паэты і барды Дзмітрыя Пятровіча і Яўгена Пясецкія ў час яго выступлення перад студэнтамі.

Простая мова

РОЗНЫЯ СЦЭНАРЫ

...Надпіс на надмагільным помніку: «Усім чмокі-чмокі! Хутка ўбачымся!» Гэта, кажучы, сапраўдны аптымізм. З той жа «оперы»: цюльпаны да 9 мая ўсё адно расцвітуць! Колькі зіма ні лютуе.

ВЫБАР

Май. Спэка з самага ранку расчыняе вокны, а крышку пазней — і шафу з пакутлівым: «Што б адзець? Вось гэту сукеначку? Не, у ёй будзе гарача... Вось гэтую маечку і шорты? Не! Бо не на рэчку. Тады вось гэтую і нагавічкі? Не...»

На адной з пральняў Рыма вісела абвешка: «Добра, пакіньце сваё адзенне тут і дамы правядзіце дзень!»... Хто супраць?

МІЛЬЁН ПАКУТ

Комплексы — не толькі ў дзяўчат. Сваяк у свае 17 валасы адгадаў, адмыслова прычыску прыдумай — вушы хавае: завялікія, яму здаецца.

...Надоечы ў двары малаго ўбачыла — на «веліку» «рассякаў», без шпалачкі. Адно вушка ў яго, як вушка, а вось другое... Мала таго, што трохі адтапыранае, дык зверху яшчэ і ў «трубанку».

Некалі, у тыя ж 17, мусіць, таксама будзе камплексаваць, будзе хаваць ад чужых вачэй, а то і аперываць — лічыць заганай. А чаму б не мілай цікавінкай...

«КАМПЛІМЕНТ»

Горад... Ранак і рынак. Прадаўцоў і тавараў — незлічона, як той казаў, пакупнікоў — пакуль наадварот. І тыя шубуюць міма... Калі не спыняцца.

— Мужчыначка, — аклікае кагось маладага гандлярка, — дайце каўбаскі ўзважу... Свежачок! Толькі што прывезлі! («Мужчыначка», падобна, «не чуе».)

— А гляньце, якая грудзінка ў мяне! — не змаўкае дзеўка. Вось цяпер мінак (досыць сталага веку) спыняецца, як за штос зачэпціўшыся, — ва ўсе вочы глядзіць на гандлярку.

— Пакаштуеце? — тут жа пытаецца тая, ужо адразаючы тонкі скрыпкі ад ладнага кавалка, і, вядома ж, «шчабечучы» сваё: «Бярыце! Не пашкадуеце! Адно мяска, банчыце! м'яккае-мяккае!.. Каб вам па зубах!

...Вось пра гэта лепш было б не казаць, бо мужчыну той фразай, як анучай ударылі — па тых самых зубох. Ён сумеўся, сгануўся — сшышо.

Прадавачка (з нажом, з тым скрыпкічам...) засталася стаяць — у чаканні новых кліентаў.

І, магчыма, у развагах — над тым, што трэба казаць, а што — не.

НЕ КІНО

...Ірачка з «фінгалам». Ён, праўда, ужо не сіні і пад слоэм «тынкукі», але відаць, дыяна і не дужа хавае.

— Гэта, — «ганарыцца», — мой, прыдурак... Прыраўнавай! Згледзеў, што я на працу пайшла ў светлых калготках, а вярнулася ў чорных... Плачу, бажуся: маўляў, светлыя па дарозе парваліся, а ў абед я не паспяваю ў вялікую краму «з'ездзіць». Купіла з таго, што было ў малой. Слухаць не хоча!.. «Пункці» у яго, разумеецца: раз жанчына ў чорных калготках ці ў міні, значыць, пойдзе з любымі... Ірачка, падобна, не такія. Ды і не да гэтага ёй: дзіця малое, хваравітае, дом, даўгі-кредыты. А мужык, баць...

— Я сама вінавата, — раптам прызнаецца жонка. — Мы з ім на канцэрце пазнаёмліся. Дадому правёў. Ну і застаўся... У кіно ж цяпер заўсёды паказваюць: калі нехта падабаецца, то ўсё... І ў першы ж вечар... Я толькі з ім! Праўда! А ён не верыць: думае, што з кожным...

У жыцця свае сцэнарысты. І свае сцэнары.

ЛЁС?

...Яна ў дзеўках прыгожай была — хлопцы, кажучы, табунамі хадзілі. Найбольш адзін — арол! У гарцы толькі меры не ведаў.

Напіўся нежкі зімой, паваліўся ў яе пад плотам, а скалеўшы, у хату папрасіўся: на падлозе палжаць. Гато рабіць — пусціла. Падумала: раптам гэта лёс — раптам прасціцца зараз, убачыць, што я побач, з кубачкам гарбаты, і ад сораму згарыць — «завяжа» на векі вечныя.

З гэтай надзеяй яна падушку яму падушнула, коўдрачку новую з шафы дастала. Спіць той, нават пахрапае! Потым... пах незнаём.

... «ручай», які з-пад белай коўдрачкі да парога бязжыць... Думала прыб'е таго гося: расштурхала, як сабаку выгнала. Назусім!

...Замуж пайшла за іншага. «Арол» таксама з цягам часу жаніўся. Але... «не зраслося», не складалася жыццё — ні ў яе, ні ў яго.

Магло б — магчыма — у іх. Калі б не гарэлка.

ПЕРАТВАРЭННЕ

Надвечорак. Праспект. Прыпынак... Чалавеку не пашчасціла: выходзіў з аўтобуса — відаць, зачэпіўся і «загрымеў»... Проста ў лужыну!

Нейкі дзяцюк тут жа дапамог яму ўстаць, нейкая жанчына падала пакецік вільготных сурвэтак.

Пацяпелы «памыў» імі рукі, папысціў бруд з калашыні і хвілін праз пяць паехаў далей — як нічога ніякага. Бо... цявэры.

П'яных, як правіла, ніхто не падымае, не адчышчае, не бачыць. Яны — не людзі?

ЦУДЫ ЗДАРАЮЦЦА!

Сталіца, вуліца — адметная тым, што па ёй хаджу кожны дзень, што двойчы пераходжу... І тады — у чаканні з'яўлення на святлафоры — бачу вокны.

Неаднойчы яны былі расчынены, і з кватэры (першы паверх) даносіўся крык.

Неаднойчы замест шкла там была падушка — у чорнай бруднай навалачцы.

Неаднойчы адтуль выляталі нейкія рэчы... Гора жыло! Падобна, звычайнае — у выглядзе п'яніцы-мужа ці жонкі.

Але, што цікава, жыло ды «спыло!» Бо гадзі са два ўжо за вокнамі нічога: той жа стары дэдорн, тыя ж вазоны і... чышныя.

...Падставай для надзеі. Ці нават для радасці.

ГЭТА БЫЎ НЕ ПРАРАБ?

Па мабільных найчасцей пытаюць «Ты дзе?», «Як жыць?»... Гэта нармальна. Што не нармальна, вясельная — гаспадар за каханай дзючынчай... На трошкі меншай — ён жа, ужо з дацхушкай. Тая — маленькая, прыбраная — у яго на карку сядзіць, звесціўшы ногі... І падліс уяе: «Як добра надзея ў таты на шый!»

...Добра настолькі, што вельмі многія дзеці, нават дарослыя, зладзіць не хочуць. Як ні скідай!

КАТАРГА

Горад, універмаг і знаёмец — ну зусім неспадзеўкі!

— Вой! — ледзь не крычма крычыць, — колькі летаў і зім?! Як добра, што сустрэліся!.. Ты мне зараз паможаш, праўда? Ты мне падарунак параіш — для жонкі. А то галава ўжо кругам: сярэбранае вяселье ў нас...

— Гэта што, — не веру вухам, — 25 гадоў сумеснага жыцця?

— Ды каб жа, — уздыхае мужчына, — а то ж не жыцця, а сапраўднай катаргі.

...Даходзілі чуткі: не без праблем ён жыў. Не без сарвак. Але ж...

Але ж, што такое катарга (прычым сапраўднай), зведзе, мусіць, толькі цяпер — калі жонкі не стала. Як данесла сарафаннае радые, памерла яна пасля цяжкай працяглай хваробы, на 45-м годзе жыцця. На яго, на мужа, пакінула дваіх недавуваных, неўладкаваных дзяцей.

НА ДЫМ?

...Пасля дожджыку і якрэз жа ў чацвер знаёмага дзядулю ўнук на вуліцу вывеў — папрасіў, каб агонь расклаў. Той, вядома ж, не хацеў: чыстую праўду казаў дзядуля — у што гарыць нічога не будзе, бо ўсё ж адсырала.

— Не, не ўсё, — напярэві малы не старог, — вунь (ручкай паказу) колькі дроў у цябе пад стрэхай ляжыць.

Давялося дзеду пайсці — абярэмк прынёсці. І потым пусціць — на дым, на пусце, як той казаў, на забаву ўнuku. Бо ён — яго першы і, мусіць, апошні — прызначанню не любіць, бо ён, ледзь-ка, адрозу ж загадае: «Дзед, упакойся!»

І той тады напярэду баіцца — баіцца «упакойцца»... Без пары. Не застаўшыся ў дзіцячым памяці.

Вялічана ДОУНАР. П.С. Кніжка абразкоў «Каб сказаць... І пачулі!» у кнігарнях яшчэ прадаецца. Пытайцеся.

Старшыня Брэсцкага аблвыканкама Канстанцін СУМАР і старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Мікалай ЧАРНІНЕЦ падчас сустрэчы літаратараў з кіраўніцтвам вобласці і прадстаўнікамі грамадскіх арганізацый.

Тут, у Брэсцкай крэпасці, пісьменнікі і журналісты ўсклалі кветкі, ушанаваўшы памяць герояў цытадэлі, якая прыняла на сябе першы удар гітлераўцаў 22 чэрвеня 1941 года.

СЛОВА СПРАВЕ ДАПАМОЖА

Слова не павінна разыходзіцца са справай — асабліва тады, калі гаворка ідзе пра падтрымку дзяржавай слова літаратурнага, высокага, трапнага, якое ў душы кожнага чытача пакідае след. Так можна ахарактарызаваць выступленне перад пісьменніцкай дэлегацыяй старшыні Баранавіцкага гарвыканкама

маў. І паўсюль — шкло і метал. Будынак асветлены сонцам наскрозь — здаецца, што амаль празрысты. Як аранжарэя, дзе цягнуцца да сонца новыя парасткі навукі, новыя таленты.

«ЗВЯЗДУ» ВЕДАЕ МОЛАДЗЬ

Маладзевая аўдыторыя заўсёды самая ўдзячная. У гэтым каторы раз пераканалі члены пісьменніцкай арганізацыі, якія ўжо прывезліся да выступлення перад сваімі чытачамі. Але юнакі і дзючаты заўсёды сустракаюць паэтаў і празаікаў з адкрытай душой, гатовыя, здаецца, слухаць творчых лю-

КНІГІ, ЯКІЯ НАС ЗЛУЧАЮЦЬ

УЧОРА на праграме X Міжнароднага конкурсу «Мастацтва кнігі» дзяржаў — удзельніц СНД адбылося пасяджэнне міжнароднага журы. Вядомым кіраўнікам выдавецкіх устаноў, мастакам-дызайнерам належыла назваць лепшыя выданні сярод прывеззеных сюды з розных дзяржаў. Пра вынікі конкурсу наша газета паведаміць у наступным нумары.

Пасяджэнне журы пачалося з уручэння Падзякі міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Алега Праляскоўскага «За значны асабісты ўклад у развіццё кнігавыдання і кніжнага мастацтва, прапаганду кнігі і чытаньня». Першы намеснік міністра інфармацыі Лілія АНАНІЧ уручыла гэты дакумент загадкавага выдавецкага сектара Міністэрства культуры і турызму Азербайджанскай Рэспублікі Чынгізу АЛЕВУ (на здымку) і дырэктару агенцтва па выдавецкай справе Міністэрства культуры Рэспублікі Армения Эдварду МІЛІТАНЯНУ.

Журы абмяроўвае лепшыя кнігі дзяржаў — удзельніц СНД.

Здарэнні У ПАТРЭБНЫМ МЕСЦЫ Ў ПАТРЭБНЫ ЧАС

Настаўнік фізкультуры сельскай школы і супрацоўнікі рэдакцыі Жлобінскай раённай газеты «Новы дзень» выратавалі немаўля з палаючага дома.

Рэдакцыйная машына ехала па вёсцы Кароткавічы. У ёй, акрамя кіроўцы Андрэя Міхневіча, знаходзіліся настаўнік фізкультуры мясцовай школы Аляксандр Фісюк і рэдактар аддзела сельскага жыцця раёнікі Мікалай Шуканаў. Мужчыны адразу ж адрэагавалі на крыкі аб дапамозе. Лямантаваў маладая жанчына. Як расказаў потым прэс-сакратар абласнога ўпраўлення МНС Руслан Габрыльёў, у доме, дзе пражывала шматдзетная сям'я, уздэнне адбылося ўзгаранне. Там знаходзіліся 33-гадовая маці з гадавальным дзіцем. 4-гадовая дачка гуляла ў двары, а муж з 14-гадоваым сынам знаходзіліся на лядзні ў раённай балнічы. Адчуўшы пах дыму, маці паспяшалася на вуліцу, каб знайсці яго крыніцу. Хлопчыка, які спаў, пакінула ў пакой. Аднак доступ паветра ў памяшканне справакаваў выбіск агню, і поплым выйшла на дах. Пасля гэтага вярнуцца ў памяшканне дом жанчына ўжо не змогла. Супрацоўнікі рэдакцыі аказаліся на месцы здарэння ў самы неабходны момант. Пры дапамозе мантыроўкі кіроўца разбіў акноны шклопакет. Праз праём у дом прабраўся настаўнік, які ў самым далёкім пакой знайшоў немаўля. Хлопчыка, які, на шчасце, не пацярпеў, Аляксандр Фісюк праз акно перадаў супрацоўнікам рэдакцыі. У выніку пажару дом, які належыць прадпрыемству «Агра-Кароткавічы», знішчаны практычна цалкам.

ЭВАКУАЦЫЯ Ў ІНТЭРНАЦЕ

Паведамленне пра тое, што ў адным з інтэрнатаў у Рагачове з вокнаў васьмага паверха ідзе дым, выратавальнікі атрымалі ў 6 гадзін раніцы.

Калі прыбылі да месца здарэння, супрацоўнікі МНС устанавілі, што два верхнія паверхі інтэрната моцна задымлены — з-за гарэння кабеля ў шахце паміж паверхамі. Пры правядзенні разведкі выратавальнікамі па лесвічных маршах з дзвятага паверха былі эвакуіраваны 5 чалавек. У выніку пажару пашкоджаны антэны і тэлефонныя кабелі. Папярэдня прычынай пажару назвалі кароткае замыканне электраправодкі.

ХАЛАДЗІЛЬНІК ПАДПАЛІЎ КРАМУ

У Расонскім раёне з-за кароткага замыкання халадзільнай вітрыны адбыўся пажар у краме.

Як паведамілі ў Віцебскім абласным упраўленні па надзвычайных сітуацыях, у выніку пажару ў краме, што ў вёсцы Скалішча, агнём у гандлёвай зале пашкоджаны халадзільная вітрына, касавы апарат, тавары. Пацяпелыя няма. Як мяркуюць, прычына пажару — парушэнне правілаў эксплуатацыі электрасетак і электраабсталявання (кароткае замыканне халадзільнай вітрыны).

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Шаноўныя сябры! Працягваецца падпіска на «Звязду» на III квартал і 2-е паўгоддзе 2013 года! А напярэднямі навагодніх святаў хочам нагадаць вам, што падпіска на «родную газету на роднай мове» можа стаць добрым падарункам родным вам людзям!

Table with 5 columns: Індэкс/перыяд, 1 месяц, 3 месяца, 6 месяца, 12 месяцаў. Rows include subscription rates for individuals, veterans, and institutional subscribers.

РАСКЛАД

з 26 мая 2013 года

ЦЯГНІКОЎ РЭГІЯНАЛЬНЫХ ЛІНІЙ ЭКАНОМ-КЛАСА І ЦЯГНІКОЎ ГАРАДСКІХ ЛІНІЙ

ФОТА БЕЛТА

► На Маладзечна
БЕСПЕРАСАДАЧНЫЯ ЗНОСІНЫ
(інфармацыя аб наяўнасці прыпынкаў гэтым цягнікам знаходзіцца ў прыведзенай ніжэй табліцы)
— эл.ц. Барысаў — Маладзечна адпр. са ст. Барысаў 4-32, Мінск-Пас. 6-19—6-35, прыб. на ст. Маладзечна ў 8-19 (штодня);
— эл.ц. Асіповічы — Маладзечна адпр. са ст. Асіповічы 5-20, Мінск-Пас. 7-30—7-47, прыб. на ст. Маладзечна ў 9-31 (штодня);
— эл.ц. Асіповічы — Аляхновічы адпр. са ст. Асіповічы 12.00, Мінск-Пас. 13-49—14-06, прыб. на ст. Аляхновічы ў 15-13 (на выхадных днях);
— эл.ц. Талька — Маладзечна адпр. са ст. Асіповічы 12.52, Мінск-Пас. 14-39—14-50, прыб. на ст. Маладзечна ў 16-35 (на выхадных днях).

Адпраўленне са станцыі Мінск-Пасажырскі

Маршрут	Час адпраўлення з станцыі Мінск-Пасажырскі	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Маладзечна	0-26	2-06	штодня	б/п Татаршчызна, Селівонаўка
Маладзечна	4-37	6-09	штодня	б/п Мінскае мора, Крыжоўка, Зялёнае, Хмелеўка, Анусіна, Вязынка, Пралескі
Беларусь	5-05	5-39	штодня	усюды
Маладзечна	5-18	7-01	штодня	усюды
Беларусь	5-45	6-19	штодня	усюды
Гудагай	6-10	9-08	штодня	да ст. Маладзечна — з прыпынкамі па п.п. Мінск-Паўночны, ст. Ждановічы, да ст. Сморгонь — з усімі прыпынкамі, далей з прыпынкамі па ст. Соля, Ашмянны
Беларусь	6-24	6-58	штодня	усюды
Маладзечна	6-35	8-19	штодня	усюды
Ждановічы	6-50	7-05	штодня	усюды
Беларусь	7-22	7-56	штодня	усюды
Маладзечна	7-47	9-31	штодня	усюды
Ждановічы	8-03	8-19	штодня	усюды
Беларусь	8-30	9-04	штодня	усюды
Маладзечна	8-52	10-37	штодня	усюды
Ждановічы	9-00	9-16	штодня	усюды
Маладзечна	9-26	11-10	штодня	усюды
Ждановічы	9-36	9-52	штодня	усюды
Ждановічы	10-08	10-24	штодня	усюды
Ждановічы	10-36	10-52	штодня	усюды
Маладзечна	10-50	12-38	штодня	усюды
Ждановічы	11-15	11-31	штодня	усюды
Маладзечна	11-53	13-37	штодня	усюды
Ждановічы	12-10	12-26	штодня	усюды
Ждановічы	12-35	12-51	штодня	усюды
Маладзечна	12-45	14-32	штодня	усюды
Ждановічы	13-10	13-26	штодня	усюды
Беларусь	13-30	14-04	штодня	усюды
Ждановічы	14-00	14-16	штодня	усюды
Аляхновічы	14-06	15-13	штодня	на выхадных днях
Маладзечна	14-50	16-35	штодня	б/п Селівонаўка
Ждановічы	15-00	15-16	штодня	усюды
Ждановічы	15-25	15-41	штодня	усюды
Маладзечна	15-33	17-19	штодня	усюды
Беларусь	16-00	16-34	штодня	усюды
Ждановічы	16-25	16-41	штодня	усюды
Маладзечна	16-33	18-17	штодня	усюды
Ждановічы	17-15	17-31	штодня	усюды
Маладзечна	17-28	19-07	штодня	б/п Мінскае мора, Крыжоўка, Зялёнае
Беларусь	17-46	18-20	штодня	усюды
Гудагай	17-55	20-52	штодня	да ст. Маладзечна — з прыпынкамі па п.п. Мінск-Паўночны, ст. Ждановічы, ад станцыі Маладзечна з прыпынкамі па станцыях Пруды, Залессе, Соля, Ашмянны, Сморгонь і п.п. Маладзёжны
Маладзечна	18-15	20-03	штодня	б/п Мінскае мора, Крыжоўка, Зялёнае
Беларусь	18-30	19-04	штодня	усюды
Беларусь	19-35	20-09	штодня	усюды
Маладзечна	19-45	21-24	штодня	б/п Мінскае мора, Крыжоўка, Зялёнае
Маладзечна	20-44	22-45	штодня	усюды
Маладзечна	22-03	23-42	штодня	б/п Мясата, Татаршчызна, Крыніца, Селівонаўка

— цягнік гарадскіх ліній

Адпраўленне з п.п. Мінск-Паўночны

Маршрут	Час адпраўлення з п.п. Мінск-Паўночны	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Аляхновічы	8-20	9-17	штодня	на выхадных днях
Аляхновічы	9-15	10-17	штодня	на выхадных днях
Аляхновічы	10-00	11-17	штодня	на выхадных днях
Аляхновічы	12-31	13-33	штодня	на выхадных днях і нядзелях
Аляхновічы	15-22	16-26	штодня	на выхадных днях
Аляхновічы	16-56	18-06	штодня	на выхадных днях

► На Асіповічы, Бабруйск
БЕСПЕРАСАДАЧНЫЯ ЗНОСІНЫ
(інфармацыя аб наяўнасці прыпынкаў гэтым цягнікам знаходзіцца ў прыведзенай ніжэй табліцы)
— эл.ц. Маладзечна — Асіповічы — Бабруйск адпр. са ст. Маладзечна 6-26, Мінск-Пас. 8-08—8-26, прыб. на ст. Асіповічы ў 10-53, Бабруйск ў 11-51 (штодня).

Адпраўленне са станцыі Мінск-Пасажырскі

Маршрут	Час адпраўлення з станцыі Мінск-Пасажырскі	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Пухавічы	0-28	1-47	штодня	б/п Вязьма, Тэхнікум
Бабруйск	4-40	7-23	штодня	да ст. Вязьма з прыпынкамі па ст. Рудзенск, Пухавічы, Талька, далей усюды
Асіповічы	5-02	7-16	штодня	усюды
Асіповічы	6-45	8-56	штодня	усюды
Талька	7-50	9-42	штодня	усюды
Пухавічы	8-06	9-35	штодня	на выхадных днях
Бабруйск	8-26	11-51	штодня	усюды
Асіповічы	9-15	11-27	штодня	усюды
Талька	10-11	12-08	штодня	усюды
Бабруйск	10-56	14-10	штодня	на выхадных днях
Асіповічы	11-54	14-09	штодня	на выхадных днях
Талька	13-24	15-11	штодня	на выхадных днях
Асіповічы	14-13	16-24	штодня	на пятніцах і выхадных днях
Бабруйск	15-38	18-51	штодня	усюды

Пухавічы	16-29	17-53	штодня	усюды
Талька	17-39	19-27	штодня	усюды
Асіповічы	17-58	20-07	штодня	б/п Вярхі
Бабруйск	18-43	22-07	штодня	б/п Чыгуначны, Асееўка, Раўнаполле, Новае Сяло, Дрычын, Вязьма, Вярхі
Пухавічы	19-28	20-50	штодня	усюды
Асіповічы	20-48	23-12	штодня	б/п Вярхі

Адпраўленне з п.п. ІНСТЫТУТ КУЛЬТУРЫ

Маршрут	Час адпраўлення з п.п. Інстытут культуры	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Асіповічы	6-02	8-22	штодня	б/п Чыгуначны, Вярхі
Асіповічы	22-39	1-00	штодня	б/п Вязьма, Вяленскі, Вяслоўскі, Вярхі

► На Брэст
БЕСПЕРАСАДАЧНЫЯ ЗНОСІНЫ
(інфармацыя аб наяўнасці прыпынкаў гэтым цягнікам знаходзіцца ў прыведзенай ніжэй табліцы)
— эл.ц. Пухавічы — Стоўбцы адпр. са ст. Пухавічы 19-50, Мінск-Пас. 21-14—21-33, прыб. на ст. Стоўбцы ў 23-56 (штодня).

Адпраўленне са ст. Мінск-Пасажырскі

Маршрут	Час адпраўлення з станцыі Мінск-Пасажырскі	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Баранавічы	4-27	6-59	штодня	б/п Пціч, Воўчавічы, Бярэжа, Пяцігор'е, Станькава, Дзяржынск, Кляпашчына, Асіна, Мезінаўка, Адцада, Кучкуны, Цёмныя Ляды
Баранавічы	7-54	11-03	штодня	б/п Сінява, Асіпаўшчына, Вароцішча, Ліпа, Крошына
Брэст	9-41	16-30	штодня	усюды
Баранавічы	13-45	16-32	штодня	усюды
Брэст	16-17	23-00	штодня	б/п Мезінаўка, Кучкуны
Стоўбцы	17-47	19-33	штодня	усюды
Стоўбцы	18-39	20-18	штодня	усюды
Баранавічы	20-26	23-07	штодня	б/п Сінява, Асіпаўшчына, Ліпа, Юшкевічы, Крошына
Стоўбцы	21-33	23-19	штодня	б/п Асіна, Мезінаўка, Адцада, Кучкуны, Цёмныя Ляды, Сінява, Асіпаўшчына, Вароцішча, Ліпа, Хвоёва, Пагарэльцы, Юшкевічы, Перамога, Крошына
Стоўбцы	22-33	0-18	штодня	усюды

Адпраўленне з п.п. Інстытут культуры

Маршрут	Час адпраўлення з п.п. Інстытут культуры	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Брэст	0-49	7-30	штодня	б/п Рошча, Пціч, Бярэжа, Пяцігор'е, Станькава, Кляпашчына, Асіна, Мезінаўка, Адцада, Кучкуны, Цёмныя Ляды, Сінява, Асіпаўшчына, Вароцішча, Ліпа, Хвоёва, Пагарэльцы, Юшкевічы, Перамога, Крошына, Пост 1
Стоўбцы	5-49	7-40	штодня	усюды
Брэст	7-01	13-52	штодня	на выхадных днях
Стоўбцы	7-39	9-13	штодня	на выхадных днях
Стоўбцы	8-59	10-33	штодня	на выхадных днях
Стоўбцы	9-13	10-50	штодня	на выхадных днях
Брэст	11-55	18-45	штодня	усюды
Стоўбцы	13-12	14-54	штодня	на працоўных днях
Стоўбцы	14-44	16-30	штодня	на выхадных днях
Гарадзья	14-44	16-54	штодня	на пятніцах і выхадных днях
Стоўбцы	16-50	18-24	штодня	на пятніцах і выхадных днях
Баранавічы	17-13	20-24	штодня	усюды
Баранавічы	19-17	22-08	штодня	усюды

► На Оршу
БЕСПЕРАСАДАЧНЫЯ ЗНОСІНЫ
(інфармацыя аб наяўнасці прыпынкаў гэтым цягнікам знаходзіцца ў прыведзенай ніжэй табліцы)
— эл.ц. Стоўбцы — Барысаў адпр. са ст. Стоўбцы 5-07, Інстытут культуры 6-47—7-17, прыб. на ст. Барысаў у 9-06 (штодня);
— эл.ц. Баранавічы — Барысаў адпр. са ст. Баранавічы 7-38, Інстытут культуры 10-11—10-19, прыб. на ст. Барысаў у 11-54 (на выхадных днях).

Адпраўленне з п.п. ІНСТЫТУТ КУЛЬТУРЫ

Маршрут	Час адпраўлення з п.п. Інстытут культуры	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Орша (станка па ст. Барысаў 2-00—4-16)	0-34	6-56	штодня	б/п Дамашаны, Барсукі, Пралетарская Перамога
Орша	5-21	9-28	штодня	б/п Галашоўка, Дзятлава, Ламачына
Орша	6-30	10-36	штодня	усюды
Барысаў	7-17	9-06	штодня	усюды
Барысаў	8-39	10-23	штодня	усюды
Барысаў	9-36	11-11	штодня	на выхадных днях
Барысаў	10-19	11-54	штодня	на выхадных днях
Орша	14-39	19-00	штодня	усюды
Барысаў	16-58	18-33	штодня	усюды
Барысаў	17-48	19-32	штодня	усюды
Орша	18-36	22-24	штодня	б/п Выдзершычна, Перавалачны, Галашоўка, Дзятлава, Ламачына
Барысаў	19-40	21-21	штодня	усюды
Барысаў	20-27	21-58	штодня	усюды
Барысаў	21-52	23-00	штодня	з прыпынкамі Мінск-Усходні, Зарэчнае, Жодзіна-Паўднёвае, Печынскі

Адпраўленне са ст. Мінск-Усходні

Маршрут	Час адпраўлення са ст. Мінск-Усходні	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Орша	9-27	12-03	штодня	з прыпынкамі па ст. Смалявічы, Жодзіна, Барысаў, Крупкі, Талачын
Орша	10-59	14-42	штодня	усюды
Барысаў	12-21	13-47	штодня	усюды
Орша	13-14	16-55	штодня	усюды
Барысаў	15-46	17-13	штодня	усюды
Орша	16-29	20-38	штодня	усюды
Барысаў	22-31	23-58	штодня	усюды

Адпраўленне са ст. Мінск-Пасажырскі

Маршрут	Час адпраўлення са ст. Мінск-Пасажырскі	Час прыбыцця на канцавую станцыю	Дні курсавання	Прыпынкі
Орша	18-05	20-45	штодня	з прыпынкамі па ст. Смалявічы, Жодзіна, Барысаў, Крупкі, Талачын

► 3 Маладзечна
БЕСПЕРАСАДАЧНЫЯ ЗНОСІНЫ
(інфармацыя аб наяўнасці прыпынкаў гэтым цягнікам знаходзіцца ў прыведзенай ніжэй табліцы)
— эл.ц. Маладзечна — Асіповічы — Бабруйск адпр. са ст. Маладзечна 6-26, Мінск-Пас. 8-08—8-26, прыб. на ст. Асіповічы ў 10-53, Бабруйск ў 11-51 (штодня).

Прыбыццё на ст. Мінск-Пасажырскі

Станцыя адпраўлення	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на ст. Мінск-Пас.	Дні курсавання	Прыпынкі
Маладзечна	4-14	5-58	штодня	б/п Селівонаўка
Беларусь	5-59	6-33	штодня	усюды
Маладзечна	5-09	6-59	штодня	б/п Зялёнае, Крыжоўка, М. мора
Беларусь	6-36	7-10	штодня	усюды
Аляхновічы	6-19	7-21	на працоўных днях	усюды
Маладзечна	5-53	7-39	штодня	усюды
Беларусь	7-21	7-55	штодня	усюды
Маладзечна	6-26	8-08	штодня	б/п Зялёнае, Крыжоўка, М. мора
Маладзечна	7-30	9-10	штодня	б/п Зялёнае, Крыжоўка, Ратамка, М. мора
Ждановічы	8-05	8-21	штодня	усюды
Беларусь	8-10	8-44	штодня	усюды
Ждановічы	9-00	9-16	штодня	усюды
Беларусь	9-25	9-59	штодня	усюды
Ждановічы	9-28	9-44	штодня	усюды
Ждановічы	10-00	10-16	штодня	усюды
Маладзечна	8-42	10-29	штодня	з прыпынкамі па станцыях: Ашмянны, Соля, Сморгонь, Залессе, Пруды, Маладзечна, Ждановічы, п.п. Маладзёжны, Мінск-Паўночны
Гудагай	8-00	10-41		

Сэрцы нацыі

ШМАТ РУХУ, КРЫХУ РАЗЫНАК І НІЯКАГА ГНЕВУ!

У першай палове XX стагоддзя інфаркт міякарда не меў асаблівай сацыяльнай значнасці, паколькі сустракаўся надзвычай рэдка. Аднак пасля Другой сусветнай вайны ў ЗША выявілі, што смяротнасць ад сардэчна-сасудзістых захворванняў рэзка вырасла і працягвала расці. Адкрыты ў 1948 годзе ў ЗША Нацыянальны інстытут сэрца і крыві тэрмінова арганізаваў даследаванне і выветлілі, што на смяротнасць у асноўным уплываюць: — высокі ўзровень халестэрыну крыві; — павышаны крывяны ціск; — курэнне; — лішняя вага; — недастатковая фізічная актыўнасць; — захворванне або смерць ад хвароб сэрца ў бацькоў ва ўзросце да 60 гадоў; — цукровы дыябет.

Фота Надзеі БУЖАН.

Выяўленне прычын смерці дазволіла спадзявацца на тое, што іх ліквідацыя знізіць і

сасуд. Гэты працэс могуць паскорыць нашы няправільныя паводзіны. Тутунёвая залежнасць, няхватка сну, гнэў, раздражнёнасць, няправільнае харчаванне...

Нельга сказаць, што адно толькі правільнае харчаванне ратуе нас ад падобнай праблемы. І, тым не менш, даказана карысць для нашага сэрца арэхаў і рыбы, якія змяшчаюць вялікую колькасць поліненасычаных тлушчаў; бананаў і абрыкосаў, кавуны і вінаграду, багатых на калій. Дарэчы, нельга сплучаць прадукты, якія змяшчаюць калій, з тымі, што змяшчаюць кальцый, бо калій не засвоіцца. Не варта з'яўляцца нават кавай і гарбатай, якія прымушаюць сэрца біцца з большай частатой. Старым людзям наогул дастаткова 2 кубкаў залёнай гарбаты ў дзень. Можна ўжываць травяныя настой (якія пажадана мяняць кожныя два тыдні) валерыяну, сардэчніку, календулы, глогу. Нават мяту нельга піць даўжэй за гэты тэрмін. Трэба ведаць: чым часцей сэрца скарачаецца, тым хутчэй зношваецца.

Стрэсы, хваляванні паскарваюць частату удараў. Гармон стрэсу не толькі выклікае спазм дробных сасудаў, звужае іх, але і пашкоджае ўнутраны слой сасуда — эндатэліі. Дарэчы, эндатэліі прызначаны вучонымі асобным гарманальным органам, паколькі яго маса дасягае 1,8 кг. Больш за ўсё гэтым органам шкодзяць стрэсы і тугіны. А на пашкоджаны эндатэліі вельмі добра «прымацоўваецца» халестэрын, які плавае ў крыві.

— Ці не усё роўна нашаму сэрцу, якім чынам мы будзем прымушаць яго біцца часцей — з дапамогай кавы або фізічнай нагуры? — Гэта абсалютна супрацьлеглыя рэчы. Нашаму сэрцу патрэбна так званая кардыянагулка, якая дапамагае сэрцу «павялічыць» колькасць сасудаў, якія дапамогуць працягнуць належную работу.

Нашаму сэрцу патрэбна так званая кардыянагулка, якая дапамагае сэрцу «павялічыць» колькасць сасудаў, якія дапамогуць працягнуць належную работу.

— Пры якіх відах інфаркту пацыент павінен быць асабліва уважлівым да свайго стану? — Сэрца мае ўнутраны слой, сярэдні і вонкавы. Калі адзінае тэкан адбылося на ўсю глыбіню слаба, то гэта ёсць буіна-ачаговы інфаркт міякарда, а калі пацярпеў адзін са слабаў, то дробнаачаговы. Аднак пры любым пашкоджанні варта вытрымліваць усе моманты лячэння і рааблітацыі.

Інфаркт міякарда можа быць смяротным захворваннем. Хворы часам думае, што не усё так страшна, боць прайшоў, таблёткі прызначылі, і ўсё на гэтым. Часам больш маладыя пацыенты рвуцца зноў на працу, закрываюць справы, і ў іх развіваецца ускладненне — станчэнне сардэчнай сценкі, або анеўрызма.

— Чаму інфаркт міякарда можа выклікаць гібель? — Таму што пацыент звяртаецца не свечасома. Падчас інфаркту развіваецца арытмія — сэрца часта, а значыць, непўнацэнна скарачаецца. Халастая скарачэнні не здольны выкінуць нармальную колькасць крыві для забеспячэння нашых органаў, у тым ліку галаўнога мозгу, неабходным кіслародам і карысным рэчывам. Значыць, не падтрымліваецца і нармальны ціск, ён падае. А падзенне ціску — гэта паршучэнне нармальнага функцыянавання ўсіх органаў і сістэм. Можна парвацца сценка, пашкоджаць інфарктам. У выніку пацыент гіне.

— Няўжо звяртацца да ўрача неабходна пры кожным болі ў сэрцы? — Ва ўсіх выпадках, калі падобны боль узнік упершыню, варта абследавацца, зрабіць кардыяграму. Яна здольна ўказаць на наяўнасць інфаркту прыкладна ў 40 працэнтах выпадкаў. Таму далей неабходна параціцца з тэрапеўтам. Усё ж такі сардэчны боль бывае пры розных захворваннях — хваробах пазваночніка, паталогіі шчытападобнай залозы, дысгарманальных парушэннях.

Святлана БАРЫСЕНКА

— Першае, што неабходна, — ведаць узровень халестэрыну ў сваім арганізме. Праблемы з сасудамі, якія выклікаюць змены ў сістэме кровазвароту, прыводзяць да інфаркту, інсульту або аблітэруючага атэрасклерозу ніжніх канечнасцяў, а потым і гангроне. Орган пашкоджання залежыць ад многіх прычын. А сутнасць адна — няспраўная работа сардэчна-сасудзістай сістэмы. Праблемы ў гэтай сістэме ўнікаюць пад уздзеяннем некалькіх фактараў. На некаторае з іх мы паўплываць не можам. А іншыя цалкам залежаць ад нашых жаданняў. Мы не можам змяніць узрост. Фактарам расы ў гэтым выпадку будзе ўзрост прыкладна 45 гадоў для мужчын і пасля 55 гадоў для жанчын. Не можам паўплываць на пол: у групе рызыкі — мужчыны. Немалаважную ролю адыгрывае і спадчынасць, пачатак ішчэмічнай хваробы сэрца ў сваякоў-мужчын ва ўзросце да 55 гадоў і да 65 гадоў — у сваякоў-жанчын. Фактары ж, якія можна і тэа-ба змяніць — гэта курэнне, артрэрыяльная гіпертанзія (>140/90 мм рт. сл.), высокі халестэрын (>5,2 ммоль/л для здаровых і >4,5 ммоль/л для хворых на ішчэмію), харчаванне, якое спрыяе развіццю атэрасклерозу, лішняя вага, нізкая фізічная актыўнасць.

Няправільнае харчаванне, гіпадынамія, курэнне, дрэнная экалогія, стрэсы прыводзяць да таго, што да 20 гадоў у сасудах практычна здаровых людзей працягваюцца ліпідныя плямы. Бліжэй да 40-45 гадоў фарміруюцца атэрасклератычныя бляшкі, развіваецца атэрасклероз. Знізіць узровень халестэрыну ў крыві вельмі і вельмі не проста. Цалкам пазбавіцца ад бляшак у сасудах практычна нерэальна. Але ў выпадку лячэння бляшкі можна стабілізаваць, спыніць іх рост і, наколькі гэта магчыма, папярэдзіць утварэнне новых. Халестэрын — гэта не тэмпература, адной таблеткі тут не абсыціся.

У першую чаргу, трэба звярнуць увагу на наш рацыён харчавання. У ім павінны быць збожжавыя (хлеб з мукі грубага памолу, сняданак са шматкоў, кашы, гатаваныя на вадзе, макарона, рыс), малочныя прадукты (аб'ястлушчанае або 1-працэнтнае малака, сыр з нізкай, 20-працэнтнай на-

сычанасцю тлушчам), супы з агародніны. 2-3 разы на тыдзень — любая рыба. Калі мы такі, то цяпляцца, тлушка з выдзеленай да гатавання скурай. Яечны бялок. Сланечнік-кавы, кукурузны, соевы, ільняны, аліўкавы, рапсавы алеі. Любая агародніна. Такія гатовыя прадукты, як шарабет, желе, пудынг, фруктовае марозіва, цукаты. Арэхі — найпершы грэцкія і міндаль. З прыпраў — перац, гарчыца, спецыі. Рэкамендуецца не больш за 2-3 кубкі гарбаты, распушчальнай кавы. Пры адсутнасці супрацьпаказанняў дазваляецца ўжываць 20-30 г этанолу ў дзень мужчынам, а жанчынам — 2/3 ад мужчынскай нормы.

— Усё не так і складана. Калі мы хочам яшчэ пажыць, то настройваемся на перамены. Для таго, каб перажыць любы пераменны, нам патрэбна блізка група падтрымкі — нашы родныя, сваякі, сябры... Чым больш моцнай будзе маральная і фактэвая падтрымка з боку блізкіх, тым лягчэй і змагасць з любымі стрэсамі і праявамі захворванняў. Далей пачынаем займацца прафілактыкай. Кідаем курчць, думаем, як мы можам павялічыць сваю фізічную актыўнасць — каб гэта было усур'ёз і надоўга. Займацца фізкультурай неабходна.

Не ўсё вельмі халестэрын паступае выключна з ежай. Большая частка усё ж такі выпрацоўваецца ў арганізме. Таму для прывядзення яго ў норму неабходна піць таблеткі. Чалавек, якому прапісалі такія лекі, павінен казаць сабе, што ўжывае іх у першую чаргу для таго, каб захвацца здароўе і працягнуць жыццё. Сучасныя сродкі для паніжэння ўзроўню халестэрыну дзейнічаюць так працягла, што іх прымаюць усяго адзін раз на дзень. Праўда, часам усё жыццё. Прыём таблеткі і вымярэнне ціску павінна стаць звычайным рытуалам — як прагулка з сабакам або ўжыванне шклянкі кефіру на ноч... Стаціны і фібаты — препараты для зніжэння ўзроўню халестэрыну — лідары ў лячэнні атэрасклерозу. Вядачы спецыялісты кардыёлаг сёння лічаць, што стаціны пры наяўнасці атэрасклерозу — усё роўна што антыбіётыкі пры лячэнні пнеўманіі.

— З чаго усё ж такі пачаць жыць паваному — з карысцю для сэрца?

— З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

Калі сэрца скарачаецца, то выкідае кроў, якая рухаецца па буйных і дробных сасудах, і такім чынам кожная клетка нашага арганізма атрымлівае неабходныя пахўльныя рэчывы і кісларод. Калі сэрца будзе працаваць больш павольна ці больш хутка, значыць, паршучыцца апісаны працэс, і ўсе органы пачнуць пакутваць ад гэтага. У норме пульс павінен быць у межах 60-90 удараў у хвіліну.

— Якім жа чынам сэрца «дажывае» да інфаркту? — З узростам нашы сасуды старэюць, аднак галоўная праблема — атэрасклероз. Ад сэрца адыходзіць шмат сасудаў, у якіх, як і ў любых іншых сасудах нашага арганізма, адкладаюцца атэрасклератычныя, або ліпідныя, бляшкі. Калі яны перакрываюць крываток, гэта і ёсць ішчэмічна хвароба сэрца, на фоне якой развіваецца стэнкардыя. Паступова бляшка можа перакрыць

— Усё не так і складана. Калі мы хочам яшчэ пажыць, то настройваемся на перамены. Для таго, каб перажыць любы пераменны, нам патрэбна блізка група падтрымкі — нашы родныя, сваякі, сябры... Чым больш моцнай будзе маральная і фактэвая падтрымка з боку блізкіх, тым лягчэй і змагасць з любымі стрэсамі і праявамі захворванняў. Далей пачынаем займацца прафілактыкай. Кідаем курчць, думаем, як мы можам павялічыць сваю фізічную актыўнасць — каб гэта было усур'ёз і надоўга. Займацца фізкультурай неабходна.

Не ўсё вельмі халестэрын паступае выключна з ежай. Большая частка усё ж такі выпрацоўваецца ў арганізме. Таму для прывядзення яго ў норму неабходна піць таблеткі.

— Пры якіх відах інфаркту пацыент павінен быць асабліва уважлівым да свайго стану? — Сэрца мае ўнутраны слой, сярэдні і вонкавы. Калі адзінае тэкан адбылося на ўсю глыбіню слабаў, то гэта ёсць буіна-ачаговы інфаркт міякарда, а калі пацярпеў адзін са слабаў, то дробнаачаговы. Аднак пры любым пашкоджанні варта вытрымліваць усе моманты лячэння і рааблітацыі.

Інфаркт міякарда можа быць смяротным захворваннем. Хворы часам думае, што не усё так страшна, боць прайшоў, таблёткі прызначылі, і ўсё на гэтым. Часам больш маладыя пацыенты рвуцца зноў на працу, закрываюць справы, і ў іх развіваецца ускладненне — станчэнне сардэчнай сценкі, або анеўрызма.

— Чаму інфаркт міякарда можа выклікаць гібель? — Таму што пацыент звяртаецца не свечасома. Падчас інфаркту развіваецца арытмія — сэрца часта, а значыць, непўнацэнна скарачаецца. Халастая скарачэнні не здольны выкінуць нармальную колькасць крыві для забеспячэння нашых органаў, у тым ліку галаўнога мозгу, неабходным кіслародам і карысным рэчывам. Значыць, не падтрымліваецца і нармальны ціск, ён падае. А падзенне ціску — гэта паршучэнне нармальнага функцыянавання ўсіх органаў і сістэм. Можна парвацца сценка, пашкоджаць інфарктам. У выніку пацыент гіне.

— Няўжо звяртацца да ўрача неабходна пры кожным болі ў сэрцы? — Ва ўсіх выпадках, калі падобны боль узнік упершыню, варта абследавацца, зрабіць кардыяграму. Яна здольна ўказаць на наяўнасць інфаркту прыкладна ў 40 працэнтах выпадкаў. Таму далей неабходна параціцца з тэрапеўтам. Усё ж такі сардэчны боль бывае пры розных захворваннях — хваробах пазваночніка, паталогіі шчытападобнай залозы, дысгарманальных парушэннях.

Святлана БАРЫСЕНКА

— Першае, што неабходна, — ведаць узровень халестэрыну ў сваім арганізме. Праблемы з сасудамі, якія выклікаюць змены ў сістэме кровазвароту, прыводзяць да інфаркту, інсульту або аблітэруючага атэрасклерозу ніжніх канечнасцяў, а потым і гангроне. Орган пашкоджання залежыць ад многіх прычын. А сутнасць адна — няспраўная работа сардэчна-сасудзістай сістэмы. Праблемы ў гэтай сістэме ўнікаюць пад уздзеяннем некалькіх фактараў. На некаторае з іх мы паўплываць не можам. А іншыя цалкам залежаць ад нашых жаданняў. Мы не можам змяніць узрост. Фактарам расы ў гэтым выпадку будзе ўзрост прыкладна 45 гадоў для мужчын і пасля 55 гадоў для жанчын. Не можам паўплываць на пол: у групе рызыкі — мужчыны. Немалаважную ролю адыгрывае і спадчынасць, пачатак ішчэмічнай хваробы сэрца ў сваякоў-мужчын ва ўзросце да 55 гадоў і да 65 гадоў — у сваякоў-жанчын. Фактары ж, якія можна і тэа-ба змяніць — гэта курэнне, артрэрыяльная гіпертанзія (>140/90 мм рт. сл.), высокі халестэрын (>5,2 ммоль/л для здаровых і >4,5 ммоль/л для хворых на ішчэмію), харчаванне, якое спрыяе развіццю атэрасклерозу, лішняя вага, нізкая фізічная актыўнасць.

Няправільнае харчаванне, гіпадынамія, курэнне, дрэнная экалогія, стрэсы прыводзяць да таго, што да 20 гадоў у сасудах практычна здаровых людзей працягваюцца ліпідныя плямы. Бліжэй да 40-45 гадоў фарміруюцца атэрасклератычныя бляшкі, развіваецца атэрасклероз. Знізіць узровень халестэрыну ў крыві вельмі і вельмі не проста. Цалкам пазбавіцца ад бляшак у сасудах практычна нерэальна. Але ў выпадку лячэння бляшкі можна стабілізаваць, спыніць іх рост і, наколькі гэта магчыма, папярэдзіць утварэнне новых. Халестэрын — гэта не тэмпература, адной таблеткі тут не абсыціся.

У першую чаргу, трэба звярнуць увагу на наш рацыён харчавання. У ім павінны быць збожжавыя (хлеб з мукі грубага памолу, сняданак са шматкоў, кашы, гатаваныя на вадзе, макарона, рыс), малочныя прадукты (аб'ястлушчанае або 1-працэнтнае малака, сыр з нізкай, 20-працэнтнай на-

сычанасцю тлушчам), супы з агародніны. 2-3 разы на тыдзень — любая рыба. Калі мы такі, то цяпляцца, тлушка з выдзеленай да гатавання скурай. Яечны бялок. Сланечнік-кавы, кукурузны, соевы, ільняны, аліўкавы, рапсавы алеі. Любая агародніна. Такія гатовыя прадукты, як шарабет, желе, пудынг, фруктовае марозіва, цукаты. Арэхі — найпершы грэцкія і міндаль. З прыпраў — перац, гарчыца, спецыі. Рэкамендуецца не больш за 2-3 кубкі гарбаты, распушчальнай кавы. Пры адсутнасці супрацьпаказанняў дазваляецца ўжываць 20-30 г этанолу ў дзень мужчынам, а жанчынам — 2/3 ад мужчынскай нормы.

— Усё не так і складана. Калі мы хочам яшчэ пажыць, то настройваемся на перамены. Для таго, каб перажыць любы пераменны, нам патрэбна блізка група падтрымкі — нашы родныя, сваякі, сябры... Чым больш моцнай будзе маральная і фактэвая падтрымка з боку блізкіх, тым лягчэй і змагасць з любымі стрэсамі і праявамі захворванняў. Далей пачынаем займацца прафілактыкай. Кідаем курчць, думаем, як мы можам павялічыць сваю фізічную актыўнасць — каб гэта было усур'ёз і надоўга. Займацца фізкультурай неабходна.

Не ўсё вельмі халестэрын паступае выключна з ежай. Большая частка усё ж такі выпрацоўваецца ў арганізме. Таму для прывядзення яго ў норму неабходна піць таблеткі.

— Пры якіх відах інфаркту пацыент павінен быць асабліва уважлівым да свайго стану? — Сэрца мае ўнутраны слой, сярэдні і вонкавы. Калі адзінае тэкан адбылося на ўсю глыбіню слабаў, то гэта ёсць буіна-ачаговы інфаркт міякарда, а калі пацярпеў адзін са слабаў, то дробнаачаговы. Аднак пры любым пашкоджанні варта вытрымліваць усе моманты лячэння і рааблітацыі.

Інфаркт міякарда можа быць смяротным захворваннем. Хворы часам думае, што не усё так страшна, боць прайшоў, таблёткі прызначылі, і ўсё на гэтым. Часам больш маладыя пацыенты рвуцца зноў на працу, закрываюць справы, і ў іх развіваецца ускладненне — станчэнне сардэчнай сценкі, або анеўрызма.

— Чаму інфаркт міякарда можа выклікаць гібель? — Таму што пацыент звяртаецца не свечасома. Падчас інфаркту развіваецца арытмія — сэрца часта, а значыць, непўнацэнна скарачаецца. Халастая скарачэнні не здольны выкінуць нармальную колькасць крыві для забеспячэння нашых органаў, у тым ліку галаўнога мозгу, неабходным кіслародам і карысным рэчывам. Значыць, не падтрымліваецца і нармальны ціск, ён падае. А падзенне ціску — гэта паршучэнне нармальнага функцыянавання ўсіх органаў і сістэм. Можна парвацца сценка, пашкоджаць інфарктам. У выніку пацыент гіне.

— Няўжо звяртацца да ўрача неабходна пры кожным болі ў сэрцы? — Ва ўсіх выпадках, калі падобны боль узнік упершыню, варта абследавацца, зрабіць кардыяграму. Яна здольна ўказаць на наяўнасць інфаркту прыкладна ў 40 працэнтах выпадкаў. Таму далей неабходна параціцца з тэрапеўтам. Усё ж такі сардэчны боль бывае пры розных захворваннях — хваробах пазваночніка, паталогіі шчытападобнай залозы, дысгарманальных парушэннях.

Святлана БАРЫСЕНКА

— Першае, што неабходна, — ведаць узровень халестэрыну ў сваім арганізме. Праблемы з сасудамі, якія выклікаюць змены ў сістэме кровазвароту, прыводзяць да інфаркту, інсульту або аблітэруючага атэрасклерозу ніжніх канечнасцяў, а потым і гангроне. Орган пашкоджання залежыць ад многіх прычын. А сутнасць адна — няспраўная работа сардэчна-сасудзістай сістэмы. Праблемы ў гэтай сістэме ўнікаюць пад уз

Наши культурны асяродак

ЖЫРАНДОЛЯ

Выпуск № 19 (189)

■ Формула ўдачы

Калі вядуць анёлы, альбо Як узнікаюць тэатральныя праекты

Спачатку было слова. І слова было — Міцкевіч. І яно было пра нас. Значыліся людзі, якія захацелі несці гэтае слова праз драматычны тэатр. Узнік спектакль «Дзяды», які стаў сумеснай працай для беларускіх актэраў і пастанавачнай групы, запрошанай з Літвы. Нездарма гэты беларускі спектакль быў уключаны ў праграму Дэён культуры Літоўскай Рэспублікі ў нашай краіне.

Але спектакль аказаўся адметным яшчэ і тым, што дзякуючы яму ўсе дэваліліся пра існаванне ў нас тэатра «Ч», які можа і хоча ажывіць тэатральнае жыццё ў Беларусі.

Прадзюсар спектакля «Дзяды» Андрэй Чорны:

— Тэатр «Ч» сфарміраваны на базе агенцтва, якое доўгі час займалася гастролямі вядучых маскоўскіх тэатраў. Было некалькі пастановак сваіх. Але стварэнне тэатра як брэнда, як нейкага калектыву з аднадушсцяў мы планавалі з сур'ёзнай пастаўкай. Доўга думалі, шукалі такі твор. Мой сабар Юрый Жыгамонт узгадаў знакавую пазму Адама Міцкевіча «Дзяды». Я захварэў на гэту ідэю, прапанаваў сабраць сваю каманду. Пачалі шукаць рэжысёра ў Літве — мне вельмі падабаецца літоўская тэатральная эстэтыка. Так пазнаёміўся з Рамонам Кудзманайтэ. Але атрымалася так, што пакуль мы збіраліся ставіць «Дзяды», пастанову па пазме зрабіў Мінскі тэатр лялек. Але адмаўляцца

ад пастановкі драматычнай мы не сталі. Наадварот, натхніліся Міцкевічам. Ездзілі ў Завоссе на яго гістарычную радзіму. Вельмі радуе, што менавіта з вялікім творам Міцкевіча будзе асацыявацца тэатр «Ч». Але наш тэатр — не будынак, гэта калектыў аднадушсця, які сабраўся дзеля адной мэты, якія плануюць і далей працаваць разам.

Тэатр «Ч» збіраецца і надалей запрашаць цікавых рэжысёраў дзеля адметных пастановак. Таму што адчуваецца неабходнасць свежага подыху ў беларускім тэатры, дзе важна, каб была наваціца, новыя тэмы, новая эстэтыка, каб не паўтараць тое, што робяць іншыя тэатры. Ці рабят тое, што выключна различна на прыбытак. Яны разглядаюць развіццё тэатра «Ч» як еўрапейскага калектыву, разліваюць на доўгатэрміновае існаванне.

Спектакль «Дзяды», на думку заснавальніка тэатра «Ч», можа мець паспяховае фестывальнае лёс. Ён ужо запрошаны на два фестывалі гэтым летам. Ёсць спадзяванне на цікавыя гастрольныя лёсы, пры тым што спектакль не складзены па канонах класічных гастрольных пастановак, калі мала артыстаў і дэкарацый умяшчаюцца ў два чамаданы. Тут даволі вялікая група, канцэптуальныя дэкарацыі і асвятленне. Менавіта таму гэта для фестываляў цікавы прадуцт з Беларусі. Плануюць паказаць спектакль у Польшчы,

дзе «Дзяды» ідуць у шмат якіх тэатрах. І што цікава — у Расіі, дзе таксама ёсць публіка, якая ведае, што такое «Дзяды» Міцкевіча...

Рэжысёр Рамон Кудзманайтэ адзначыла, што гэты твор Міцкевіча зразумелы для прадстаўнікоў некалькіх народаў, але яна ставіла спектакль з пункту гледжання беларускіх традыцый.

— Пазнавальныя некаторыя традыцыйныя беларускія прадметы: ступы, бярвенні, мука, якая рассыпаецца, каб вылікаць духаў... Гэта ўсё ўзята з беларускага фальклору — ні польскага, ні літоўскага (у нас такіх абрадаў няма). Я ставіла яго з думкамі пра стан нашай душы і кожную хвіліну. Пра тое, што нашы думкі матэрыялізуюцца, таму важна, што ты робіш, як ты жыеш, як сябе паводзіш, што гаворыш і нават што думаеш. Гэты твор ставіць такія вялікія задачы, што мне як мастаку і чалавеку было цікава. І не толькі мне, але і актэрам, якіх мы падабралі праз кастынг — яны былі адкрытыя, чуйныя. У нас атрымалася знайсці агульную мову. Я не магу сказаць, што гэта толькі мая пастановка, таму што мы разам рабілі агульную справу. Нас усіх аб'яднала мэта і матэрыял. Усе гарэлі ідэяй ува-собіць «Дзяды». У тэатры гэта самая галоўная умова для ўда-лай пастаўкі. Мы сталі сям'яй. І былі моманты, калі мы нібыта адчувалі падтрымку анёлаў...

Ларыса ЦІМОШЫК

■ Гады ў рады

ВЯЛІКІ

З любоўю да мастацтва і да сябе ў ім

Тэатры ствараюцца тады, калі людзям патрэбна ў жыцці святло, якое дае ў тым ліку мастацтва. І нават тады, калі ўсе разумеюць, што для гэтага патрэбны грошы, што пастановкі оперы ці балета, напрыклад, патрабуюць якаснай і прафесійнай працы не толькі артыстаў, і пастановшчыкаў, мастакоў, патрабуюць маштабнасці. У беларускай гісторыі тэатры ствараліся тады, калі час быў не вельмі прасты і грошай не надта шмат. Затое было разуменне, што клопат пра мастацтва — сведчанне жыццяздольнасці грамадства. Сведчанне таго, што гэтае грамадства дае пра тое, каб не проста выжыць, але яшчэ імкнецца развівацца эстэтычна, гарманізаваць свой асяродак. І гады «вялікага сацыяльнага эксперымента», калі зайалі пра рэальную «ўладу народа», якая найперш павінна была накарміць і апрацуць, а галоўнымі тэмамі для абмеркавання былі калектывізацыя і індустрыялізацыя, Рэспубліка Беларусь імкнулася да высокага — у 1933 годзе адкрываецца ў Мінску тэатр оперы і балета, найбольш вытанчаных і элітных відаў мастацтва. Нелічана на той час? Не, наадварот — клопат пра мастацтва быў сведчаннем своеасобнай «стабільнасці» і нават росквіту рэспублікі.

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь адзначае ў гэтыя дні сваё 80-годдзе. Але рэальна яго гісторыя ўсё ж пачала стварацца раней. Яшчэ ў трупі Беларускага Дзяржаўнага Тэатра (БДТ). У 20-я гады мінулага стагоддзя былі створаны оперы і балетная трупа, ставіліся ўрыўкі з опер і балетаў. Але ў 1928 годзе адкрыўся оперны клас у Беларускаму музычным тэхнікуму. Вядома, стварыць такі клас магла асоба, якая ведала і разумела, што і дзеля чаго робіць. Антон Баначыч, які працаваў у славетным Марынінскім тэатры разам з Шаляпіным, стаў «рухальнікам», які потым на базе класа стварыў праз два гады Беларускаму студыю оперы і балета — менавіта дзеля далейшага стварэння асобнага тэатра.

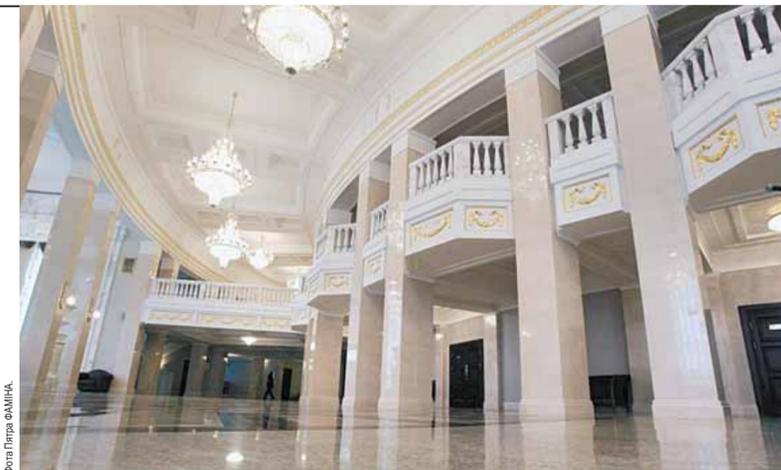
Ён адкрыўся 25 мая 1933 года операй Бізэ «Кармэн», дзе галоўную партыю спявала легендарная Ларыса Александровская. Але амаль адразу ў тэатры сталі думаць пра стварэнне менавіта беларускага рэпертуару. З нацыянальных тэатраў тэатр пачынае працу ў новым (адкрыты ў 1939 годзе) і цяпер ужо пастаянным сваім будынку, які ў Беларусі сёння ведае ці не кожны. Першай беларускай операй стаў твор Яўгена Ціцюкага «Міхась Падгорны», першым беларускім балетам — «Салавей» Міхаіла Крошчана. Беларуска тэма, якая, здавалася б, меней за ўсё класіфікацыя на гэтыя два віды мастацтваў, становіцца галоўнай і нават тады, калі тэатр пасля вайны вяртаецца з эвакуацыі — праз оперу Ціцюкага «Алеся». Беларускі тэатр — бе-

ларуская гісторыя. Беларускія творы. Беларусь у складзе савецкай краіны імкнулася засведчыць існаванне нацыянальнага оперы і нацыянальнага балета. У гэтым быў для гледчага нават

паўны шарм. І займаў на маштабнасць. Нездарма яшчэ ў 1940 годзе тэатр атрымлівае статус «Вялікі». А ў 1964-м становіцца акадэмічным. Значыць — узорным. У сваім напрамку развілася опера, дзе абавязкова было месца творам беларускіх кампазітараў. Беларускі балет таксама стаў брэндам, які заваўваў свет сучаснай харэаграфіяй (асобліва ў часы працы Валяціна Елізарава).

У тэатры памятаюць яго багату гісторыю. Памятаюць і падкрэпляюць: сапраўды, багатая. Але ёсць найноўшая. У праграму да юбілею пералічаны асноўныя вехі ў гісторыі тэатра. Дык вось палову ў гэтым спісе займаюць менавіта тыя падзеі, якія

адбыліся ў жыцці тэатра пасля рэканструкцыі яго будынка.

Генеральны дырэктар Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі Уладзімір Грыдзюшка падкрэслівае асаблівае ролі дзяржавы ў забеспячэнні тэатра самай сучаснай тэхнікай. Тэатр жывым робіць тэатра, тыя людзі, якія ствараюць і дапамагаюць ствараць спектаклі.

— Сёння Вялікі тэатр — візітка нашай краіны. Гэта адзін з сімвалаў суверэнітэту і незалежнасці нашай дзяржавы, найбуйнейшы цэнтр музычнага мастацтва ў Беларусі, — адзначае Грыдзюшка. — Сёння маем высокі творчы патэнцыял, а нас працяюць аддаваць сваёй справе і выдатна падрыхтаваныя ў прафесійным сэнсе людзі — як творчыя, так і тыя, хто значаць у іншых сферах, але без гэтых людзей немагчыма зрабіць ніводзін спектакль. Залаты фонд нашага тэатра — гэта людзі, якія тут працуюць, а іх больш за 1000 чалавек, і кожны адданы сваёй справе, кожны ведае, што такое мастацтва. У нас таленавіта моладзь, трупа і балета, і оперы валодае тым патэнцыялам, пра які можна было некалькі гадоў таму марыць. Сёння ў нас ёсць прызнаныя зоркі оперы — Уладзімір Патроў, Сяргей Франкоўскі, Станіслаў Трыфанав, Аскана Волкава, Настасся Масквіна, Ніна Шарубіна; балета — Вольга Гайко, Людміла Кудраўцава, Ігар Артамоў, Дзясніс Клімук, Марына Вежнавец і шмат іншых. На першыя пазіцыі ўжо вылучаецца і моладзь, якую мы падтрымліваем: у іх руках будучыня нашага тэатра. Я маю на ўвазе Косцю Героніка, Кацярыну Алейнік, Юлію Хітраву, Сашу Чыжыка, Юрыя Гардзевіча, Ільві Сільчукова. Яны сёння маюць і павагу, і прызнанне, і ўзнагароды на міжнародных конкурсах. Трупа сёння можа рабіць абсалютна ўсё — як у оперы, так і ў балете.

Але значнасць Вялікага ў наш час можна вымераць лічбамі. Уладзімір Паўлавіч быў пераказчы:

— Калі казаць пра гісторыю тэатра, то за ўсё разам узятыя гады тут было пастаўлена больш за 200 найменняў спектакляў оперы і балета. У тым ліку 78 балетаў і 125 опер. Адбылося больш за 21000 паказаў. У балете было больш за 8,5 тысячы паказаў, у оперы — 12,5 тысячы паказаў. Гэта больш за 18 мільёнаў гледачоў. А калі казаць пра сённяшні дзень тэатра, то гэта 70 спектакляў, якія ёсць у рэпертуары. Толькі за апошнія чатыры гады мы тэраюць частку свайго рэпертуару абнавілі: 24 прэм'ерныя спектаклі зроблены за гэтыя гады. Кожны год маем каля 300 паказаў. Кожны год — дзясяткі тысяч гледачоў. Толькі летас нас наведвала 390 тысяч чалавек! У горадзе Мінску 40 працэнтаў усіх тэатральных гледачоў — гэта публіка Вялікага тэатра. Мы актыўна развіваем нашу міжнародную дзейнасць, падпісваем кантракты, мемарандумы аб супрацоўніцтве з замежнымі тэатрамі, партнёрамі, іх на сёння ўжо 29 з буйнейшымі тэатрамі Еўропы і СНД. А канонт гастрольнага жыцця — толькі за мінулы год 138 паказаў спектакляў оперы і балета ў буйнейшых гарадах Аўстрыі, Германіі, Вялікабрытаніі, Бельгіі, Галандыі, Іспаніі, Францыі, Італіі, Польшчы, Літвы, Латвіі... Гэта больш за 160 тысяч замежных гледачоў!

кампазітара Вячаслава Кузняцова «Вітаўт», які ставіць Юрый Траян.

Урыўкі з розных спектакляў тэатра выконваліся і падчас юбілейнага святочнага канцэрта. Першымі гледачымі юбілейнай праграмы сталі былыя работнікі Вялікага тэатра і ветэраны. Зоркі, якія былі былі не бываюць. У гэты вечар на сцэне былі зоркі сучаснага, у тым ліку савецкага ўзроўню. Славаўта Ніна Ананіяшвілі, якая будзе танцаваць партыю ў спектаклі «Жызэль, ці Вілісы» 27 мая. Але яна выйшла на сцэну ў святочным канцэрте ў імпрэсіяністычным вобразе «Лебедзя» на музыку Сен-Санса. Сябры робяць тэатру шчыроўным падарункі.

ТЭАТР-БРЭНД

Паштовы канверт з выявай Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі падрыхтавала да юбілею «Белпошта». А да канверта з'яўляецца з замежнымі тэатрамі, партнёрамі, іх на сёння ўжо 29 з буйнейшымі тэатрамі Еўропы і СНД. А канонт гастрольнага жыцця — толькі за мінулы год 138 паказаў спектакляў оперы і балета ў буйнейшых гарадах Аўстрыі, Германіі, Вялікабрытаніі, Бельгіі, Галандыі, Іспаніі, Францыі, Італіі, Польшчы, Літвы, Латвіі... Гэта больш за 160 тысяч замежных гледачоў!

Гэта, безумоўна, перамога нашага тэатра. Гэта перамога нашага мастацтва, прынамсі, яго здольнасці ствараць спектаклі паводле сусветнай класікі, якіх сёння большасць.

Няма слоў: гэта, безумоўна, перамога нашага тэатра. Гэта перамога нашага мастацтва, прынамсі, яго здольнасці ствараць спектаклі паводле сусветнай класікі, якіх сёння большасць. Праўда, юбілейны сезон тэатра пачаў операй Дзмітрыя Смольскага паводле Караткевіча «Сівая легенда». У юбілейны год, але ўжо на пачатку новага сезона, у верасні, павінна адбыцца прэм'ера балета сучаснага беларускага

ТЭАТР-КАШТОЎНАСЦЬ

Ён на манетах — сярэбраныя, залатых, медна-нікелевыя, якія ўвёў у абарачэнне Нацыянальны Банк Рэспублікі Беларусь. Мець манеты «Беларускі балет. 2013» можа кожны чалавек. Прыхільны таленту Вольгі Гайко яны будучы асабліва цікавыя — на адным з бакоў — яе выява ў ролі Адэты-Адэлі з «Лебядзінага возера».

Ларыса ЦІМОШЫК

■ Дзеля памяці

ДА БАГДАНОВІЧА

25 мая — дзень памяці паэта, які за сваё 25 гадоў жыцця здолеў данесці, што беларуская мова мілагучная і пазычая, зольная перадаць тонкія рухі чалавечай душы. Аматыры яго творчасці могуць ў гэты дзень у 9.30 далучыцца да памінальнай

службы ў Саборы святых Пятра і Паўла на вуліцы Няміга ў Мінску. Таксама ў гэты ж дзень а 12-й гадзіне можна прыняць удзел ва ўскладанні кветак да помніка на вуліцы Максіма Багдановіча ў скверы ля Опернага тэатра.

СТРЫТ-АРТ — МАСТАЦТВА ДЛЯ НАРОДА

Калі табе ёсць што сказаць, намалюй гэта на вуліцы

У Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва адбываецца вельмі незвычайная выстава пад назвай «Стрыт-арт. Зрэз». Мастацтва, якое належыць выключна адкрытай прасторы, гарадскім вуліцам і ананімным аўтарам, куратар Каміла Янушкевіч вырашыла сабраць пад дахам высакароднай установы пад назвай «Музей». Што само па сабе ўжо з'яўляецца пэўным выклікам.

Сапраўды, стрыт-арт (анг. street art — вулічнае мастацтва) даўно стаў агульнапрызнаным у свеце кірункам выяўленчага мастацтва. Да таго ж адным з самых дарагіх кірункаў. І самым інтэругуючым. Імёны вулічных мастакоў — бадай які і аўтару ікон у старажытна часы — застаюцца невядомымі. Мы ведаем толькі іх псеўданімы. Адным з самых прызнаных і вядомых вулічных мастакоў з'яўляецца англійскі мастак Бэнксі, які за сваю амаль 10-гадовую дзейнасць умудрыўся не раскрыць свайго сапраўднага імя. І

цяпер увесь свет гадае, хто ж ён такі на самой справе, а дасведчаньня нават спрабуюць прадаць яго рэальнае імя на аўкцыёнах.

У Беларусі рух стрыт-арту пакуль не мае такога розгаласу і спрыту, затое айчынным стрыт-артары вызначаюцца не меншай актыўнасцю, неабякаваасцю да грамадскага і культурнага жыцця і крозвычайным падыходам да асваення гарадской прасторы. Мастацтва акарат і дапамагае зрабіць гэтую прастору больш дружалюбнай, прывабнай і адметнай, а часта нават звярнуць увагу на нейкія праблемы. Напрыклад, праблему алкагалізму або курэння. Стрыт-арт дапамагае счытаць нейкія культурныя коды пра пэўную краіну і горад, ходзячы па вуліцах. Тады які раней гэта можна было рабіць выключна па архітэктуры і гараджаных.

Беларускі стрыт-арт мае пакуль даволі небагату гісторыю. У прычым, пачаткам яго можна лічыць час развалу Савецкага Саюза. А тэмп набірчы ён стаў у неспакоіных 1990-х гадах. Тады мастакі пачалі выносіць свае думкі на гарадскія сцены. Часы пераломныя, складаныя або надзвычай радасныя

для грамадства становяцца найбольшым росквітам вулічнага мастацтва, таму што гэтае мастацтва — для неабякаваых.

Унікальнасць выставы «Стрыт-арт. Зрэз» у тым, што ўпершыню на адной пляцоўцы сабралі столькі беларускіх вулічных мастакоў самых розных перыядаў і жанраў. Да таго ж у рамках выставы ладзіліся воркшопы, лекцыі і майстар-класы ад каманды AZ, Улада Хавастова і іншых мастакоў стрыт-і стэнсіл-арту. Пры ўсёй, здавалася б, абсурднасці самой задумкі, калі вулічнае мастацтва мусіла апынуцца ў замкнёнай прасторы, на выставе гарманічна яго прадставілі. Не, не выразлі кавалкі сцен з малюнкамі і не прыцягнулі іх у музей. Тады б гэтае мастацтва перастала быць вулічным.

На экспазіцыі вы пабачыць фатаздымкі. Шмат унікальных фотаздымкаў з самымі рознымі вулічнымі постэрамі, стэнсіламі і прынтамі. А глабальнай сказаць — акцыямі. Таму што кожны такі малюнак — гэта сапраўдная акцыя, падзея. Увясць, колькі намаганняў каштуе, напрыклад, намалюваць або наклеіць вялізны малюнак памерам 2х2 метры (і нават больш!) на сцяну нейкага будынка на людзін вуліцы. Мала таго, што гэта фізічна няпросты, дык часам вулічным мастакам даводзіцца пазбягаць таго, каб гэты працэс заўважылі. Хаця многія вулічныя мастакі робяць свае малюнкі цалкам легітымна, па дамоўленасці з мясцовымі ўладамі. Напрыклад, мастак з Віцебска пад псеўданімам Продак шмат сваіх праектаў рабіў так на старых закінутых будынках. Многія вулічныя мастакі не грэбуюць і сацыяльнымі акцыямі: зусім бясплатна яны ездзяць па дзіцячых садках краіны і распісваюць пляцоўкі для гульніў жыццязвардальнымі пазітыўнымі малюнкамі. Хаця само вулічнае мастацтва вымагае вялікіх фінансавых затрат: зайдзіце ў любыю будыночку краму і звярніце увагу на кошт балончыкаў-аэразоляў з фарбамі.

Дарэчы, вулічнае мастацтва ўспрымаецца даволі супярэчліва. Адны лічаць, што яно само — акт вандалізму, таму што змяняе выгляд урбаністычнай прасторы і «псуе» будынкы. Іншыя —

Удзельнікі і наведвальнікі выставы «Стрыт-арт. Зрэз» — вельмі адметныя маладыя людзі. Не заўважыць іх — цяжка.

што пазбаўляюцца твораў стрыт-арту, замазваючы іх фарбамі, — таксама вандалізм. Калі ў 2011 годзе адзін з вулічных малюнкаў Бэнксі ў Брыстале замазвалі чорнай фарбай, жыхары горада, якія прывыклі да малюнка і лічылі яго ўласнасцю грамадства, былі вельмі абураныя такім стаўленнем да твораў сусветна вядомага мастака. У Беларусі з графіці ды стэнсіламі (графарэтыннымі выявамі) асабліва ніхто не цырымоніцца. Часта ад іх пазбаўляюцца як найхутчэй, як след не ўгледзеўшыся ў малюнак — не разумеўшы сутнасці. І толькі калі творы кардынальна адрозніваюцца ад звычайнай тэхнікі графіці, то іх не чапаюць.

На выставе можна пабачыць фота самых розных вулічных твораў ад такіх мастакоў, як Продак (Віцебск), Dream (Мінск), Yra (Віцебск), Mrrr, Бусел, COWEK, Контр-арт, ТЕКТО, вана Time69 ды іншых. Ва ўсіх ёсць улюбёныя тэмы і адметны аўтарскі стыль. І ўсе яны — людзі з перакананнямі. Напрыклад, яны лічаць, што вулічнае мастацтва павінна быць карысным, і не вярта засмечваць вуліцы нейкімі грэмзольямі. Мастакі самі зацікаўлены, каб іх творчасць не замазвалі супрацоўнікі ЖЭСаў, а яна як мага даўжэй пратрымалася на сценах

гарадоў і выканалі сваю асветніцкую і мастацкую функцыю. Усё-ткі малюнкы — гэта яшчэ і прыгожа! Таму вулічныя мастакі — цудоўныя майстры метафар і сімвалаў.

— Я даўно аддала б закніту і не-прывабнае будынкы вулічным мастакам, каб яны зрабілі з іх нейкі прыгожы адрозны свет, — прызнаецца мая знаёмая настаўніца з Віцебска.

Насамрэч свет вулічных мастакоў — гэта сапраўды нейкі ўнікальны свет. Яны — новая генерацыя, у якой сваё ўяўленне пра мастацтва. Гэта не тыя чапурныя мастакі сталага веку (пры ўсёй павазе), якія выдатна валодаюць акадэмічным малюнкам і стараюцца не парушаць законы кампазіцыі і колеразнаўства. Не ўсе вулічныя мастакі маюць спецыяльную адукацыю, хаця ёсць і тыя, хто мае прафесійныя навыві і «корачку» з ВНУ. Вулічных мастакоў хвалюе ўсё, яны не спяць ночамі, п'юць «Віп» і гуляюць ў ё-ё (цацка на падшыпніку, аснова якой раскручваецца і закручваецца на вярхоўку). Яны разнавольны і простыя. І таму — вельмі даступныя і зразумелыя, але не менш глыбакадумныя. Сапраўднае мастацтва для народа.

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ. Фота Надзеі БУЖАН.

■ Выстава

ВОБРАЗ ЖЫЦЦЯ ў БАЛЕЦЕ

Нахтніў мастачку Аксану Аракчэву

У выніку з'явілася серыя партрэтаў салістаў беларускага балета. Напярэдадні юбілейнага святкаванняў яны знайшлі сваё месца ў фазе тэатра. Але ў тэатры і застануцца. Гэта сем партрэтаў артыстаў балета Вольгі Гайко, Людмілы Кудраўцавай, Ірыны Яромкінай, Марыны Вежнавец, Ігара Артамова, Дзясніса Клімука, Антона Краўчанкі — у вобразе герояў, якіх яны ўвасабляюць на сцэне.

— Для мяне гэта была цікавая праца. Прышлося падумаць, пашукаць, каб вобраз адпавядаў спектаклю, — прызналася мастачка. — Таму падчас працы над гэтай серыяй я перагледзела ўсё сваё жыццё, сваю творчасць, погляды на ролі і прызначэнне мастака ў свеце. Не магу паверыць дагэтуль, што мне выпала такое ішчасце, як праца над партрэтамі «зорак» беларускага балета, якіх я імкнулася адчуць па-чалавечы і як творцаў, а не проста дасягнуць партрэтнага падабенства. Мы шмат размаўлялі, разважалі пра творчасць, таму вобразы людзей я старалася прапусціць праз сябе. Гэта дало мне магчымасць глыбей вывучыць і зразумець асаблівасць творчасці артыстаў балета. У іх прыгожае жыццё, калі глядзіш з залы. Але зусім з іншага боку яно адкрываецца, калі з людзьмі кантактуеш: у іх складаная, самаадданая праца. Я схіляю галаву перад імі. Таму што тэатр — гэта жыццё, з раніцы да ночы. Жыццё тэатрам можна, калі любіш. Накш тут працаваць немагчыма.

Пры тым, нельга сказаць, што Аксана Аракчэва адкрывала для сябе сутнасць працы ў тэатры оперы і балета. Калісьці тут працавала яе мама. І тата, мастак Барыс Аракчэў скончыў вулчылішча, якое знаходзілася ў будынку опернага тэатра. Да таго ж вокны яе майстарні выходзілі на будынак Вялікага тэатра. Але ведаць тэатр і ўбачыць яго знутры, вачыма тых, хто яму адданы, — розныя рэчы.

Між іншым, у тэатры ёсць яшчэ салісты оперы, хор і аркестр. Вялікая галерэя вобразаў можа атрымацца. І юбілей яшчэ будучы...

Ларыса ЦІМОШЫК

Часам вулічнае мастацтва прымушае паглядзець на рэальнасць з нечаканага ракурсу.

ИЗВЕЩЕНИЕ

О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПОВЫШЕНИЕ НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНЫ

ПРЕДМЕТ АУКЦИОНА № 1 – недвижимое имущество, в состав которого входят:
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-98878, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Маяковского, 97, площадь – 1805,1 кв.м, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименования – склад, Площадь земельного участка, отведенного для обслуживания здания, – 0,4309 га.
Начальная цена предмета аукциона № 1 – 1 186 840 320 рублей без НДС. Сумма задатка – 118 685 000 рублей.

ПРЕДМЕТ АУКЦИОНА № 2 – недвижимое имущество, в состав которого входят:
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-97042, расположенное по адресу: Брестская обл., Барановичский р-н, Милосвидский с/с, х. Подкряница, д. 12, площадь – 232,0 кв.м, назначение – здание административно-хозяйственное, наименование – блок подсобных помещений;
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-97044, расположенное по адресу: Брестская обл., Барановичский р-н, Милосвидский с/с, х. Подкряница, д. 12, площадь – 31,0 кв.м, назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – подсобное помещение;
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-97043, расположенное по адресу: Брестская обл., Барановичский р-н, Милосвидский с/с, х. Подкряница, д. 12, площадь – 23,0 кв.м, назначение – здание специализированное складов, хранилищ, наименование – подсобное помещение;
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-97039, расположенное по адресу: Брестская обл., Барановичский р-н, Милосвидский с/с, х. Подкряница, д. 12, площадь – 39,0 кв.м, назначение – здание нежилое, наименование – садово-летний дом;
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-97040, расположенное по адресу: Брестская обл., Барановичский р-н, Милосвидский с/с, х. Подкряница, д. 12, площадь – 39,0 кв.м, назначение – здание нежилое, наименование – садово-летний дом;
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-97039, расположенное по адресу: Брестская обл., Барановичский р-н, Милосвидский с/с, х. Подкряница, д. 12, площадь – 38,0 кв.м, назначение – здание нежилое, наименование – садово-летний дом.
Площадь земельного участка, отведенного для ведения подсобного хозяйства, – 5,3902 га.
Начальная цена предмета аукциона № 2 – 280 206 756 рублей без НДС. Сумма задатка – 28 020 700 рублей.

Продавец имущества – **ОАО «Барановичметаллопторг»** (225320, Брестская обл., г. Барановичи, Слонимское шоссе, 1-й км).
Организатор аукциона – **ЧУП «Гродноопторг Эстейт»** (230001, г. Гродно, ст. Лосоосо).

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, индивидуальные предприниматели, заключившие соглашение с организатором аукциона о правах и обязанностях сторон при проведении аукциона, внесшие задаток и предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе, заявление об ознакомлении с предметом аукциона, копия свидетельства о государственной регистрации (для юр. лиц и ИП), копию Устава (для юр. лиц), копию платежного документа о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также при необходимости иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Задаток вносится в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, по каждому из предметов аукциона, на которые регистрируется заявитель, на р/с 301215752012 в ОАО «БПС-Сбербанк» Региональная Дирекция № 400 г. Гродно, код 369, получатель – ЧУП «Гродноопторг Эстейт», УНП 591008011.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона и не включает НДС. Победитель аукциона (покупатель) и продавец подписывают договор купли-продажи предмета аукциона в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем аукциона (покупателем) в порядке, предусмотренном договором купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Оплата вознаграждения и возмещение затрат за организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона (покупателем) помимо оплаты стоимости приобретенного имущества в соответствии с порядком проведения аукциона.

Аукцион проводится 28 июня 2013 года в 13.30 по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, 104-501. Заявления и документы, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются до 26 июня 2013 года включительно в рабочие дни с 11.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, 104-501. Срок окончания подачи заявлений – 26.06.2013 г.

Телефоны для справок: (017) 271 09 23, (029) 6 922 644.

ИЗВЕЩЕНИЕ

О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПОВЫШЕНИЕ НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНЫ

ПРЕДМЕТ АУКЦИОНА № 1 – недвижимое имущество, в состав которого входят:
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-99752, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Маяковского, 93, площадь 12,1 кв.м; назначение – здание неустановленного назначения; наименование – проходная; площадь земельного участка, отведенного для обслуживания здания, – 0,0308 га;
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-6253, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Маяковского, 93А, площадь 524,4 кв.м; назначение – здание специализированное автомобильного транспорта; наименование – здание техобслуживания; площадь земельного участка, отведенного для обслуживания здания, – 0,1584 га;
- капитальное строение с инвентарным номером 110/С-100188, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Маяковского, 95А, площадь 82,7 кв.м; назначение – здание специализированное для ремонта и технического обслуживания автомобилей (в т.ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции); наименование – мастерская; площадь земельного участка отведенного для обслуживания здания – 0,0648 га.
Начальная цена предмета аукциона – 396 490 320 бел. рублей без НДС. Сумма задатка – 130 000 000 бел. рублей.

Продавец имущества – **ОАО «Барановичметаллопторг»** (225320, Брестская обл., г. Барановичи, Слонимское шоссе, 1-й км).
Организатор аукциона – **ЧУП «Гродноопторг Эстейт»** (230001, г. Гродно, ст. Лосоосо).

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, индивидуальные предприниматели, заключившие соглашение с организатором аукциона о правах и обязанностях сторон при проведении аукциона, внесшие задаток и предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе, заявление об ознакомлении с предметом аукциона, копия свидетельства о государственной регистрации (для юр. лиц и ИП), копию Устава (для юр. лиц), копию платежного документа о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также при необходимости иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Задаток вносится в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, по каждому из предметов аукциона, на которые регистрируется заявитель, на р/с 301215752012 в ОАО «БПС-Сбербанк» Региональная Дирекция № 400 г. Гродно, код 369, получатель – ЧУП «Гродноопторг Эстейт», УНП 591008011.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона и не включает НДС. Победитель аукциона (покупатель) и продавец подписывают договор купли-продажи предмета аукциона в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем аукциона (покупателем) в порядке, предусмотренном договором купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Оплата вознаграждения и возмещение затрат за организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона (покупателем) помимо оплаты стоимости приобретенного имущества в соответствии с порядком проведения аукциона.

Аукцион проводится 05 июня 2013 года в 13.30 по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, 104-501. Заявления и документы, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются до 03 июня 2013 года включительно в рабочие дни с 11.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, 104-501. Срок окончания подачи заявок – 03.06.2013 г.

Телефоны для справок: (017) 271 09 23, (029) 6 922 644.

ИНФОРМАЦИЯ

о проведении открытого аукциона по продаже недвижимого имущества: здание административно-хозяйственное

Адрес объектов и их наименование:	Здание административно-хозяйственное (инв. № 645/С-627), 627,4 кв.м, расположенное по адресу: Минская обл., Старые Дороги, ул. Колхозная, 33. Снижена первоначальная цена продажи имущества до 50%, что составляет 346 039 992 белорусских рубля (с учетом НДС 20%). Имущество обременено договорами аренды.
Продавец:	ОАО «Миноблтранс» Филиал «Автобусный парк № 2»
Порядок оплаты:	Победитель аукциона возмещает расходы, связанные с организацией и проведением аукциона и публикацией объявления в СМИ. Оплата в размере цены продажи объекта (за вычетом задатка) в течение 30-ти банковских дней со дня проведения аукциона.
Сумма задатка:	10% от начальной цены на р/с 3012216860010 в ОАО БНЛ АПБ, г. Слуцк, ул. Копыльская, 7, код 921, УНП 601070249, ОКПО 031217156014. Получатель: Филиал «Автобусный парк № 2»
Организатор аукциона:	ОАО «Миноблтранс» Филиал «Автобусный парк № 2», 223610, Минская обл., г. Слуцк, ул. Транспортная, 4
Документы, предоставляемые для участия в аукционе:	Заверенная банком копия платежного документа, подтверждающего внесение 10% задатка. Дополнительная информация о документах размещена на сайте www.minobltrans.by (раздел «Новости»)
Конечный срок и адрес приема заявок:	10.06.2013 г. до 16.00, Минская обл., г. Слуцк, ул. Транспортная, 4 Филиал «Автобусный парк № 2», тел.: 8 0179545085, факс: 801795 46477, тел. 8017 294 13 95
Дата, время и место проведения аукциона:	11.06.2013 г. в 10.00, Минская обл., г. Слуцк, ул. Транспортная, 4

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ о прибыли и убытках за 2012 год

БЕЛИНВЕСТБАНК

Годовой консолидированный отчет ОАО «Белинвестбанк» размещен на официальном сайте банка – http://www.belinvestbank.by/bank-profile/key_performance_indicators/nsfo/annual_consolidated_report/2012.php

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2013 г.

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1 АКТИВЫ					
2	Денежные средства	1101	1	905 898,6	714 971,4
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	2	5 131,8	3 365,6
4	Средства в Национальном банке	1103	3	1 762 121,5	873 018,1
5	Средства в банках	1104	4	1 283 626,2	1 052 516,8
6	Ценные бумаги	1105	5	822 578,0	565 756,7
7	Кредиты клиентам	1106	6	11 207 985,0	9 362 277,1
8	Прочие производные финансовые инструменты	1107	7	704 082,6	650 321,1
9	Инвестиции в зависимые юридические лица	8	4	584,8	90 912,2
10	Инвестиции в совместно контролируемые юридические лица	-	-	-	-
11	Долговые финансовые вложения	1108	9	18 007,7	2 064,8
12	Основные средства и нематериальные активы	1109	10	1 311 181,2	880 696,9
13	Имущество, предназначенное для продажи	1110	11	4 730,6	1 064,3
14	Деловая репутация	-	-	-	-
15	Прочие активы	1111	12	227 632,5	158 852,0
16 ИТОГО АКТИВЫ	11	12	18 294 560,5	14 355 817,0	
17 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
18	Средства Национального банка	1201	13	374 088,2	590 571,2
19	Средства банков	1202	14	1 498 184,5	1 728 492,6
20	Средства клиентов	1203	15	12 998 913,7	9 010 124,1
21	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	16	1 186 267,5	1 276 238,7
22	Процентовые обязательства	1205	17	-	-
23	Прочие обязательства	1206	18	132 547,5	140 142,3
24 ВСЕГО обязательств	120	16 190 001,4	12 745 568,9		
25 КАПИТАЛ					
26	Уставный фонд	1211	19	567 408,4	454 037,9
27	Эмиссионный доход	1212	20	0,1	0,1
28	Резервный фонд	1213	21	52 591,1	44 173,0
29	Фонд переводных статей баланса	1214	22	752 262,2	752 262,2
30	Накопленная прибыль	1215	22	516 023,2	359 893,5
31 ВСЕГО капитал, принадлежащий головной организации-банку	121	2 101 752,4	1 610 366,7		
32	Доля неконтролирующих акционеров	-	-	2 806,7	(118,6)
33 ВСЕГО капитал	121	2 104 559,1	1 610 248,1		
34 ИТОГО обязательств и капитал	12	18 294 560,5	14 355 817,0		

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ об изменении капитала за 2012 год

№ п/п	Наименование показателя	Символ	Уставный фонд	Эмиссионный доход	Резервный фонд	Накопленная прибыль (убыток)	Фонды переводных статей баланса	Всего капитал, принадлежащий головной организации-банку	Доля неконтролирующих акционеров	Всего капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Раздел I. За год, предшествующий отчетному										
1	Остаток на 1 января 2011 г.	3011	442 089,6	0,1	39 074,8	237 459,5	165 222,8	883 846,8	(48,2)	883 798,6
1.1	В том числе: результат от изменений учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей капитала	3012	11 948,3	-	5 098,2	122 434,0	587 039,4	726 519,9	(70,4)	726 449,5
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	156 011,0	587 080,6	743 091,6	(70,4)	743 021,2
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	11 948,3	x	5 098,2	(17 046,5)	x	-	-	-
2.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	-	(16 529,9)	x	(16 529,9)	-	(16 529,9)
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-	-	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(16 529,9)	x	(16 529,9)	-	(16 529,9)
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	-	-	x	-	-	-
2.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-	-	-
2.8	прочие изменения	30126	-	-	-	(0,6)	(41,2)	(41,8)	-	(41,8)
3	Остаток на 1 января 2012 г.	3013	454 037,9	0,1	44 173,0	359 893,5	752 262,2	1 610 366,7	(118,6)	1 610 248,1
Раздел II. За отчетный год										
4	Остаток на 1 января 2012 г.	3011	454 037,9	0,1	44 173,0	359 893,5	752 262,2	1 610 366,7	(118,6)	1 610 248,1
5	Изменения статей капитала	3012	113 370,5	-	8 418,1	156 129,7	213 467,4	494 311,0	2 925,3	494 311,0
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	212 054,3	213 467,4	425 516,3	2 893,7	428 410,0
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	28 370,4	x	8 418,1	(38 788,5)	x	-	-	-
5.3	операции с учредителями (участниками)	30123	85 000,0	-	-	(19 117,4)	x	65 882,6	32,4	65 915,0
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	85 000,0	-	-	x	x	85 000,0	32,4	85 032,4
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(19 117,4)	x	(19 117,4)	-	(19 117,4)
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	-	-	x	-	-	-
5.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	(5,4)	5,4	-	-	-
5.8	прочие изменения	30126	0,1	-	-	(13,3)	-	(13,2)	(0,8)	(14,0)
6	Остаток на 1 января 2013 г.	3013	567 408,4	0,1	52 591,1	516 023,2	965 729,6	2 101 752,4	2 806,7	2 104 559,1

КОНСОЛИДИРОВАННЫЕ СВЕДЕНИЯ о совокупном доходе за 2012 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	34	212 054,3	156 011,0
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212	35	213 462,0	567 080,6
2.1	В том числе: переоценка основных средств	3012121	34	194 138,0	579 185,8
2.2	переоценка незавершенного строительства и неустановленного оборудования	3012122	35	19 324,0	7 894,8
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123	36	-	-
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124	37	-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125	38	-	-
3	Доля в совокупном доходе, принадлежащая головной организации-банку	-	-	425 516,3	743 091,6
4	Доля неконтролирующих акционеров в совокупном доходе	-	-	2 893,7	(70,4)
3 ИТОГО совокупный доход	30121	30121	30121	428 410,0	743 021,2

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ о движении денежных средств за 2012 год

БЕЛИНВЕСТБАНК

Годовой консолидированный отчет ОАО «Белинвестбанк» размещен на официальном сайте банка – http://www.belinvestbank.by/bank-profile/key_performance_indicators/nsfo/annual_consolidated_report/2012.php

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2013 г.

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
2	Полученные процентные доходы	70100	2	2 538 195,8	1 429 109,7
3	Уплаченные процентные расходы	70101	3	(2 037 938,7)	(1 165 443,6)
4	Полученные комиссионные доходы	70102	4	483 537,9	268 701,9
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103	5	(82 179,3)	(65 642,8)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104	6	2 451,6	1 015,8
7	Чистый доход				

